

Univerzita Karlova v Praze

Právnická fakulta

Katedra Občanského práva

DIPLOMOVÁ PRÁCE

MOBILÁRNÍ EXEKUCE

Petr Beránek
Běluňská 1841/4
193 00 Praha 9

Vedoucí diplomové práce:
Prof. JUDr. Alena Winterová

Praha 2010

Prohlašuji, že jsem předkládanou diplomovou práci vypracoval samostatně za použití zdrojů a literatury v ní uvedených.

V Praze dne

.....

Petr Beránek

*Děkuji paní prof. JUDr. Aleně Winterové za
konzultace poskytnuté k této diplomové práci*

1.	Úvod.....	5
2.	Obecná část výkonu rozhodnutí (exekuce)	7
2.1.	Pojem, podstata a funkce výkonu rozhodnutí	7
2.2.	Předpoklady výkonu rozhodnutí.....	9
2.3.	Exekuční tituly	12
2.4.	Činnost soudu před nařízením výkonu rozhodnutí	13
2.5.	Průběh vykonávacího řízení.....	16
2.5.1.	Nařízení výkonu rozhodnutí	16
2.5.2.	Odklad výkonu rozhodnutí	20
2.5.3.	Zastavení výkonu rozhodnutí	22
2.6.	Náklady výkonu rozhodnutí	23
3.	Výkon rozhodnutí prodejem movitých věcí (mobilární exekuce)	24
3.1.	Charakteristika a vymezení pojmu movitá věc	24
3.2.	Věci nepodléhající výkonu rozhodnutí.....	25
3.3.	Průběh výkonu rozhodnutí prodejem movitých věcí	30
3.3.1.	Nařízení výkonu rozhodnutí prodejem movitých věcí	30
3.3.2.	Činnost soudního vykonavatele při výkonu rozhodnutí prodejem movitých věcí	33
3.3.2.1.	Ochrana bezpečnosti vykonavatele	36
3.3.3.	Příprava výkonu rozhodnutí.....	38
3.3.4.	Soupis movitých věcí.....	41
3.3.4.1.	Místo provedení soupisu movitých věcí	42
3.3.4.2.	Protokol o soupisu	44
3.3.4.3.	Provedení soupisu movitých věcí	46
3.3.5.	Odhad	49
3.3.6.	Zajištění movitých věcí.....	51
3.3.7.	Dražba	53
3.3.7.1.	Výplata výtěžku dražby	59
4.	Exekuce podle Zákona o soudních exekutorech a exekuční činnosti	61
4.1.	Postavení soudního exekutora.....	61
4.2.	Exekuční řízení	64
4.2.1.	Nařízení a provedení exekuce	64
4.2.2.	Exekuční příkaz	67
4.2.3.	Odklad a zastavení exekuce.....	68
4.3.	Exekuce prodejem movitých věcí.....	69
4.3.1.	Vyškrtnutí věci ze soupisu	71
5.	Závěr.....	73
6.	Summary	75
7.	Seznam použité literatury	77
7.1.	Monografie	77
7.2.	Časopisy a články	77
7.3.	Internetové stránky.....	78
7.4.	Předpisy a judikatura	79
8.	Seznam použitých zkratk.....	81
9.	Klíčová slova / Keywords	82

1. Úvod

Téma své práce jsem zvolil z důvodu jeho současné společenské aktuálnosti a zároveň také proto, že málokoho ponechá zcela lhostejným. Mobilární exekuce je obecně považována za nejnepříjemnější způsob výkonu rozhodnutí a budí v očích veřejnosti značné obavy. Nutno ovšem podotknout, že kolem tohoto způsobu výkonu rozhodnutí existuje celá řada předsudků, v nemalé míře "přiživována" skandálními mediálními kauzami. Cílem této práce bude mj. také snaha o rozptýlení těchto mylných představ.

V dnešní době najdeme jen stěží někoho, kdo by se s exekucí, příp. výkonem rozhodnutí nikdy nesešel, ať už jako přímý účastník řízení nebo pouze v roli jakéhosi nezúčastněného pozorovatele. Příčiny současného neutěšeného stavu nutno spatřovat v nástupu nového politického systému v roce 1989, který s sebou přinesl zásadní změny společenských a hospodářských poměrů, jejichž důsledkem byl razantní nárůst nových právních vztahů a bohužel, také jím přímo úměrný nárůst soudních sporů. Není žádným tajemstvím, že v Česku panuje velice špatná platební morálka a ochota většiny občanů dostát svým závazkům je minimální, spíše než zodpovědný přístup, převládá snaha nalézt způsob, jakým se svým závazkům vyhnout. To vše se negativně projevilo v oblasti české justice, kdy soudy již nebyly schopny pružně a efektivně vykonávat svojí činnost, tedy nalézat právo, autoritativně rozhodovat a vynucovat splnění přiznané povinnosti. Vystala otázka, jak nejlépe vzniklou situaci řešit a výsledkem snah o zlepšení nežádoucího stavu bylo přijetí nového právního předpisu, zákona č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád), od kterého si zákonodárce sliboval celkové zefektivnění vykonávacího řízení a v neposlední řadě také přenesení určité agendy od přetížených soudů směrem k soudnímu exekutorovi. Z odstupem času lze tento krok hodnotit veskrze pozitivně a poslední statistiky ukazují, že celková míra efektivity vymáhání pohledávek je u exekucí prováděných soudními exekutory přibližně desetinásobně vyšší nežli je tomu u soudních výkonů rozhodnutí. Co však nová úprava nevyřešila vůbec, je změna přístupu samotných občanů k plnění svých závazků, což potvrzují i alarmující statistiky z poslední doby, kdy v roce 2009 bylo nařízeno 718.000 exekucí a k tomu ještě přes 300.000 soudních výkonů rozhodnutí.

Celkový počet exekucí od roku 2001, tedy od okamžiku nabytí účinnosti exekučního řádu, činí přes 2,5 milionu (bez soudních výkonů rozhodnutí), což je, vzhledem k počtu obyvatel České republiky, skutečně závratné číslo. Těžko odhadnout budoucí vývoj v této oblasti, osobně se však přikláním k tomu, že výše uvedený počet bude i nadále narůstat.

Celkovou koncepci práce jsem pojal tak, že v první obecné části pojednávám o obecných skutečnostech vykonávacího řízení vztahujících se ke všem zákonným způsobům provedení výkonu rozhodnutí, s důrazem na specifické prvky výkonu rozhodnutí prodejem movitých věcí. Jsem si plně vědom, že těžiště této práce spočívá v podrobném rozboru právě výkonu rozhodnutí prodejem movitých věcí neboli mobilární exekuci, přesto považuji za nezbytné alespoň v minimální míře zmínit i tyto obecné skutečnosti.

Ve druhé části práce se pak podrobně zabývám všemi otázkami výkonu rozhodnutí prodejem movitých věcí, s přihlédnutím k novelizovaným ustanovením občanského soudního řádu a dostupné judikatuře českých soudů.

Třetí část je věnována problematice exekucí prováděné soudními exekutory podle exekučního řádu, opět s důrazem na mobilární exekuci. Nutno podotknout, že se právní úpravy občanského soudního řádu a exekučního řádu v mnohém shodují a existují vedle sebe na principu subsidiarity občanského soudního řádu k exekučnímu řádu. Mým záměrem bylo zdůraznění této speciální úpravy, nikoli opakování toho, co již bylo napsáno ve druhé části práce, zejména pak pojednání o zcela novém institutu vyškrtnutí věci ze soupisu.

2. Obecná část výkonu rozhodnutí (exekuce)

2.1. Pojem, podstata a funkce výkonu rozhodnutí

V právním státě, kterým Česká Republika bezpochyby je, považujeme za jednu z podstatných vlastností práva jeho vynutitelnost státní mocí. Takovému uplatňování státní moci ovšem nelze chápat jako neomezené, za jakýsi projev libovůle státní moci¹. Cílem úpravy občanského soudního řádu, je poskytovat spravedlivou ochranu právům a oprávněným zájmům účastníků. Tento základní cíl je naplňován nezávislými a nestrannými orgány státní moci - soudy, a sice projednáváním a rozhodováním sporů a jiných právních věcí (tzv. nalézací řízení) a prováděním výkonu rozhodnutí, která nebyla splněna dobrovolně (tzv. vykonávací řízení)².

Tyto dvě, relativně autonomní části jednotného civilního procesu, nelze ovšem chápat jako na sebe bezpodmínečně navazující. Vykonávací (exekuční) řízení realizuje nalezené právo a následuje v případě, kdy uložená povinnost k plnění nebyla splněna k tomu povinným subjektem dobrovolně. Stát je k tomuto účelu vybaven donucovací mocí a postup, kterým se tato nucená realizace uskutečňuje, nazýváme obecně výkonem rozhodnutí neboli exekucí.

Pod pojmem výkon rozhodnutí si lze tedy představit faktické uskutečnění určitého práva na plnění, které bylo oprávněnému přiznáno vykonatelným rozhodnutím soudu, případně jiného státního orgánu, avšak nebylo povinnou stranou poskytnuto dobrovolně a musí být prosazeno donucujícími prostředky státní moci. S ohledem na výše uvedené, lze konstatovat, že hlavním cílem vykonávacího řízení je poskytování ochrany soukromým subjektivním právům.

Považuji za vhodné zmínit na tomto místě jistou terminologickou dvoukolejnost, která se v současném právním řádu České republiky vyskytuje. Její počátky spadají do období 60. let minulého století, kdy s přijetím zákona č. 99/1963 Sb., o občanském soudním řízení, s účinností od 1.1.1964 byl do tehdejšího právního řádu implementován termín „výkon rozhodnutí“. Důvodová zpráva argumentovala tím, že

¹ srov. Čl. 2 odst. 2 LZPS

² srov. § 2 věta první OSŘ

používání termínu výkon rozhodnutí se jeví, z pohledu českého jazyka, jako mnohem vhodnější nežli dříve užívaný termín „exekuce“. Tato změna však nepřinesla očekávaný výsledek neboť pojem „exekuce“ zůstal i nadále v povědomí široké právnícké i laické veřejnosti. Obrazem této skutečnosti je opětovné zavedení termínu „exekuce“ do zákonných předpisů České republiky³. V současné době se tedy v zákonech týkajících se této problematiky vyskytují oba pojmy, což dle mého názoru není úplně šťastné, lze však předpokládat, že v budoucnu dojde ke sjednocení terminologie a nadále se bude užívat dřívější pojem – exekuce.

³ např. zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád)

2.2. Předpoklady výkonu rozhodnutí

Stejně jako v případě nalézacího řízení, předpokládá u řízení vykonávacího právní řád České Republiky existenci určitých procesních podmínek, bez kterých není možné s úspěchem výkon rozhodnutí nařídit ani provést. Podmínky provádění výkonu rozhodnutí můžeme rozlišit na odstranitelné a neodstranitelné. V případě neodstranitelného nedostatku procesních podmínek postupuje soud tak, že předmětné řízení zastaví⁴, nejedná se zde ovšem o zastavení výkonu rozhodnutí ve smyslu § 268 OSŘ. Pokud se jedná o odstranitelný nedostatek, soud učiní k jeho odstranění vhodná opatření, řízení zastaví až tehdy, nepodaří-li se nedostatek podmínky odstranit⁵.

Soudní pravomoc pro výkon rozhodnutí je vymezena povahou rozhodnutí, o jejichž výkon má jít a v právní praxi jsou případy nedostatku pravomoci soudu ve vykonávacím řízení spíše výjimečné

Věcně příslušným soudem je okresní (obvodní) soud. To platí i pro případy, kdy exekuční titul, vzešlý z nalézacího řízení, vydal v prvním stupni jemu nadřízený krajský (Městský) soud. Místně příslušným⁶ soudem k nařízení a provedení výkonu rozhodnutí je obecný soud povinného⁷. U fyzické osoby je rozhodující její bydliště, místo, kde se zdržuje, případně místo podnikání. U právnické osoby je určujícím kritériem její sídlo, u obce její území, u vyššího územně samosprávného celku (kraje) sídlo jeho orgánů a u státu sídlo příslušné organizační jednotky. Občanský soudní řád upravuje i případy, kdy se pro určení místní příslušnosti kritéria obecného soudu nepoužijí⁸

Vykonávací řízení lze, až na výkon rozhodnutí o výchově nezletilých dětí, zahájit výlučně na návrh. Pro vymezení účastníků vykonávacího řízení se tedy uplatní tzv. druhá definice účastenství, podle níž jsou účastníky řízení navrhovatel a ti, které zákon za účastníky označuje. V § 255 odst. 1 OSŘ jsou za účastníky řízení při výkonu rozhodnutí výslovně označeni oprávněný a povinný. V případech, kdy jsou nařízeným výkonem postiženy věci nebo práva patřící do společného jmění manželů, je

⁴ srov. § 4 odst. 1 OSŘ

⁵ srov. § 4 odst. 2 OSŘ

⁶ k problematice srov. : Kasíková, M. Exekuce u soudu prvního stupně. Právní rádce, 2003, č. 6, s. 15

⁷ srov. § 252 odst. 1 a § 85 OSŘ, ve spojení s § 254 odst. 1 OSŘ

⁸ srov. § 252 odst. 2 až 5 OSŘ

účastníkem řízení, pokud jde o tyto majetkové hodnoty, i manžel povinného⁹. Účastenství manžela povinného nevzniká již podáním návrhu na nařízení výkonu rozhodnutí, ale stává se jím, toliko když věci nebo práva patřící do společného jmění manželů byly postiženy nařízeným výkonem rozhodnutí, tedy jen jestliže soud návrhu na nařízení výkonu rozhodnutí vyhověl, a nejdříve od okamžiku, kdy se tak stalo, tedy ode dne vydání (vyhlášení) usnesení soudu prvního stupně o nařízení výkonu rozhodnutí¹⁰. Manžel povinného není účastníkem řízení o výkon rozhodnutí v plném rozsahu, ale je účastníkem řízení jen tehdy, byl-li nařízen výkon rozhodnutí postihující tyto věci (nestává se proto účastníkem řízení například tehdy, jestliže soud řízení o návrhu na nařízení výkonu rozhodnutí zastaví nebo zamítne) Manžel povinného není účastníkem celého řízení, ale jen v té jeho části, v níž jde o tyto věci¹¹. Vymezení účastníků v § 255 OSŘ není úplné a v závislosti na tom kterém způsobu výkonu rozhodnutí se mohou v postavení účastníků ocitnout i jiné osoby, např. plátce mzdy, dlužník povinného, peněžní ústav, vydražitel, zástavní věřitel a další. O rozsahu účastenství platí totéž, co bylo výše uvedeno u manžela povinného, a sice, že se účastníky řízení o výkon rozhodnutí nestávají v plném rozsahu, ale pouze pro ty úseky řízení, v nichž jim právní úprava přiznává procesní práva, popřípadě jim ukládá procesní povinnosti.

Ustanovení § 83 odst. 1 OSŘ zakazuje, aby probíhala o stejné věci současně dvě nebo více řízení, nastane-li takováto situace, překážka zahájeného řízení (litispendence) brání tomu, aby se pokračovalo v řízení, které bylo zahájeno později. „Toutéž věcí“ ve smyslu § 83 a § 159a odst. 5 OSŘ se pro účely řízení o výkon rozhodnutí rozumí stejný způsob výkonu na též předmět výkonu uplatňovaný mezi týmiž účastníky pro pohledávku (její část) přisouzenou stejným exekučním titulem¹²

Překážka věci pravomocně rozhodnuté (rei iudicatae) brání tomu, aby věc, o níž bylo pravomocně rozhodnuto, byla znovu projednávána. Vyplývá z materiální právní moci rozsudku, jejíž obecnou vlastností je, aby právní věc byla pravomocným rozsudkem autoritativně vyřešena zásadně definitivním a nezměnitelným způsobem¹³. Tato překážka je v řízení o výkon rozhodnutí dána tehdy, byl-li předchozí výkon

⁹ § 255 odst. 2 OSŘ

¹⁰ Bureš, J., Drápal, L., Krčmář, Z. a kol. Občanský soudní řád. Komentář. II. díl. 7. vydání. Praha : C. H. Beck, 2006, 1377 s.

¹¹ SJ 113/1997

¹² usnesení Nejvyššího soudu ze dne 25. 9. 2003, sp. zn. 20 Cdo 1751/2002 (SJ 187/2003)

¹³ Bureš, J., Drápal, L., Krčmář, Z. a kol. Občanský soudní řád. Komentář. II. díl. 7. vydání. Praha : C. H. Beck, 2006, 1412 s.

pravomocně nařízen a nebyl dosud zastaven. Jakmile by však došlo k pravomocnému zastavení předchozího výkonu rozhodnutí, nic nebrání tomu, aby byl podán návrh nový. Zamítnutí návrhu na nařízení výkonu rozhodnutí nezakládá bez dalšího překážku věci pravomocně rozhodnuté pro řízení o novém návrhu na nařízení výkonu rozhodnutí podle stejného exekučního titulu¹⁴.

¹⁴ R 31/2002

2.3. Exekuční tituly

Exekuční titul (titul pro výkon rozhodnutí) tvoří nezbytnou podmínku pro možnost nuceného zásahu do ústavněprávně chráněné sféry dlužníka. Je jím listina, vydaná k tomu oprávněným orgánem, která musí splňovat předepsanou formu a ve které se ukládá určité osobě povinnost v určité době něco plnit. Každý titul pro výkon rozhodnutí musí splňovat náležitosti jednak formální povahy a jednak povahy materiální.

Formální náležitosti titulu pro výkon rozhodnutí spočívají v jeho vykonatelnosti, tedy takové vlastnosti soudního nebo jiného rozhodnutí, která činí toto rozhodnutí způsobilým k tomu, aby mohlo být nuceně uskutečněno. Formální vykonatelnost rozhodnutí zkoumá soud z předloženého stejnopisu rozhodnutí, který je opatřen potvrzením o jeho vykonatelnosti.

Materiální předpoklady vyjadřují obsahovou určitost titulu pro výkon rozhodnutí, podle kterého se výkon rozhodnutí vede. Podstatné je, aby práva, ale především vynucované povinnosti, byly ve vykonávaném rozhodnutí určeny přesným a nepochybným způsobem. Tato obsahová určitost musí být dána u každého titulu do té míry, že z něho musí být patrné, co má být exekucí vynuceno. Z hlediska materiální vykonatelnosti musí tedy každý titul obsahovat přesnou individualizaci oprávněného a povinného, přesné vymezení práva a jemu odpovídající povinnosti na plnění a konečně, přesně stanovenou lhůtu k plnění. Právě tyto náležitosti činí rozhodnutí vykonatelným a rozhodnutí, které je nesplňuje, nemůže být způsobilým podkladem pro výkon rozhodnutí. Na rozdíl od výkonu rozhodnutí prováděným jinými orgány mohou být soudním výkonem rozhodnutí nuceně vykonávána nejen rozhodnutí vydaná v občanském soudním řízení, ale i rozhodnutí vydaná v jiném než soudním řízení a jinými orgány¹⁵. Výčet exekučních titulů nalezneme v § 251 OSŘ, dále v § 274 OSŘ (proveden demonstrativním způsobem) a pochopitelně také v jiných zákonech. Podle těchto ustanovení rozeznáváme jednak tituly tuzemské, jednak tituly cizozemské.

¹⁵ Tripes, A. Exekuce v soudní praxi. 3. vydání. Praha : C. H. Beck, 2006, s. 51

2.4. Činnost soudu před nařízením výkonu rozhodnutí

V souladu se zásadou prevence činí soud ještě před nařízením samotného výkonu rozhodnutí úkony, které mají za cíl oprávněnému usnadnit uspokojení jeho pohledávky vůči povinnému. Jednou z forem činnosti soudu před nařízením výkonu rozhodnutí je předvolání povinného. Podstatou takového předvolání je působit na povinného tak, aby splnil dobrovolně to, co mu ukládá vykonatelné rozhodnutí. Soud se k této činnosti neuchyluje sám z úřední povinnosti, ale toliko na návrh oprávněného, což plně koresponduje s dispozitivní zásadou účastníků, jež ovládá vykonávací řízení. Příslušným soudem, u kterého oprávněný návrh podává, je obecný soud povinného (§ 252 odst. 1 OSŘ). Z návrhu na předvolání povinného musí být jednoznačně patrné, že navrhovatel, tedy oprávněný, výslovně o tuto zprostředkovací činnost soudu žádá, dále to, koho má soud předvolat, jakou povinnost by měl povinný splnit a podle jakého exekučního titulu. Lze dovodit, že by měl oprávněný připojit k návrhu rovněž argumenty, opodstatňující důvodnost a účelnost takového podání, aby si mohl soud o tomto učinit samostatný úsudek. Shledá-li soud důvodnost a účelnost a jsou-li splněny i další požadované náležitosti, předvolá povinného. Nutno na tomto místě připomenout, že soud nemůže účast povinného nikterak vynucovat a nedostavení se k soudu nelze postihnout ani pořádkovou pokutou, ani předvedením. Důvod, proč tomu tak je, nutno spatřovat v čistě preventivním charakteru této činnosti soudu. Výsledkem působení soudu na povinného může být buďto jeho odmítavé stanovisko k dobrovolnému plnění nebo povinný dobrovolné plnění přislíbí. V prvním případě soud oprávněného, nebyl-li osobně přítomen, o tomto výsledku vyrozumí a jeho další činnost směřuje k samotnému nařízením výkonu rozhodnutí. Ve druhém případě soud opět oprávněnému oznámí výsledek své činnosti a současně se oprávněného dotáže, zda má být výkon rozhodnutí nařízen, soud totiž nemůže vědět, jestli povinný skutečně dostojí svým závazkům a plnění v jím, přislíbené lhůtě, skutečně poskytne. V případě, že povinný splní svůj závazek, dojde ze strany oprávněného ke zpětvzetí návrhu na zahájení řízení ještě před nařízením výkonu rozhodnutí a řízení bude zastaveno.

Další činností soudu před nařízením výkonu rozhodnutí, jež má oprávněnému usnadnit jeho pozici při samotném výkonu rozhodnutí, je pomoc soudu podle ustanovení § 260 OSŘ. Tuto činnost můžeme charakterizovat jako určitý servis pro účastníky řízení, zejména pak pro oprávněného.

Z ustanovení třetího odstavce § 260 OSŘ, jež dotázanému ukládá povinnost odpovědět soudu do jednoho týdne od doručení dotazu a zároveň stanoví sankci v podobě pořádkové pokuty, pokud tak dotázaný neučiní nebo uvede ve své odpovědi nepravdivé nebo neúplné údaje, lze usuzovat, že jde o pomocnou činnost soudu, jež má odlišnou povahu od činnosti podle § 259 OSŘ, kde, jak již bylo výše uvedeno, soud žádnou donucovací pravomoc nemá. Tato pomocná činnost soudu je zpoplatněna částkou 200,- Kč¹⁶ a v posledních letech je velice často vyhledávanou, což jistě souvisí s razantním nárůstem podaných návrhů na nařízení výkonu rozhodnutí přikázáním pohledávky z účtu u peněžního ústavu.

Novelou občanského soudního řádu č. 30/2000 Sb. byl do českého právního řádu s účinností od 1.1. 2001 zaveden institut prohlášení o majetku (§ 260a až § 260h OSŘ), který měl za cíl ještě více zefektivnit a usnadnit pozici oprávněného při dosahování uspokojení jeho pohledávky při výkonu rozhodnutí. Tento institut navazuje na tzv. vyjevovací přísahu, jež byla v padesátých letech minulého století z tehdejšího československého právního řádu vypuštěna. Postatou institutu prohlášení o majetku je, aby se věřitel dozvěděl o majetku dlužníka, který by následně mohl být s úspěchem postižen výkonem rozhodnutí. K prohlášení o majetku může soud vyzvat povinného pouze na návrh. Kromě obecných náležitostí podání¹⁷, musí návrh obsahovat označení titulu pro výkon rozhodnutí, tvrzení o tom, že povinný pohledávku neuspokojil, označení povinného, příp. osoby, kterou je nutno předvolat namísto povinného a rovněž údaje o tom, že pohledávka nebyla nebo nemohla být ani s pomocí soudu podle ustanovení § 260 OSŘ uspokojena výkonem rozhodnutí přikázáním pohledávky z účtu u peněžního ústavu.

Z této podmínky je patrná určitá subsidiární povaha institutu prohlášení o majetku k obecné pomoci soudu podle § 260 OSŘ a lze se setkat s názory, které tuto podmínku považují za diskriminační, ba dokonce za protiústavní¹⁸.

Dle mého názoru je zakotvení takovéto podmínky v souladu se zásadou aktivní součinnosti stran a motivovat takto věřitele k jeho iniciativnímu jednání ve vztahu k získávání informací o majetku dlužníka jemu dostupnou cestou přispívá k hospodárnosti řízení. Pomoc soudu přichází až následně, pokud by takovéto snažení věřitele nepřineslo očekávaný výsledek.

¹⁶ srov. položku 20 sazebníku poplatků v příloze zák.č. 549/1991 Sb. o soudních poplatcích

¹⁷ § 42 odst. 4 OSŘ

¹⁸ Kozel, R. Výkon rozhodnutí po novele občanského soudního řádu. Právní rozhledy, 2000, č. 6, s. 232.

Splňuje-li návrh na prohlášení o majetku všechny zákonem požadované náležitosti, soud předvolá osoby, které oprávněný ve svém návrhu označí. Předvolat lze jen fyzickou osobu, která je povinna dostavit se k soudu osobně (§ 260c OSŘ), nedostaví-li se ten, kdo byl k soudu řádně předvolán bez včasné a důvodné omluvy, bude k soudu předveden, o tom musí být předvolaný poučen. Povahu řádného předvolání splňuje jen takové předvolání, které obsahuje účel výslechu, tj. údaj o tom, že jde o předvolání za účelem prohlášení o majetku, poučení o tom, že odmítnutí prohlášení o majetku nebo uvedení nepravdivých či hrubě zkreslujících údajů je podle platné právní úpravy trestným činem¹⁹ a předvolanému bylo doručeno do vlastních rukou nejméně deset dnů před konáním výslechu. O výslechu předvolaného soud vyrozumí oprávněného a třebaže má tento výslech povahu specifického soudního jednání, není účast oprávněného na takovémto jednání nutná. Domnívám se však, že je ve vlastním zájmu oprávněného, účastnit se osobně výslechu předvolaného, tím spíše, že ustanovení § 260f odst. 1 OSŘ dává oprávněnému možnost, se souhlasem soudu, klást předvolanému otázky, což jistě může přispět k samotnému účelu tohoto institutu. § 260e odst. 3 OSŘ stanoví, které údaje je předvolaný povinen ve svém prohlášení uvést.

Garancí, že institut prohlášení o majetku bude mít pro oprávněného požadovaný efekt a uspokojení jeho pohledávky povinným nebude zbytečně mařeno, je ustanovení § 260h OSŘ, stanovící relativní neúčinnost těch právních úkonů povinného, které byly učiněny poté, kdy předvolanému bylo doručeno předvolání k prohlášení o majetku. Smysl tohoto ustanovení je zřejmý a je dán zejména výše zmiňovanou deseti denní lhůtou, kterou je nutno zachovat předvedenému před samotným výslechem u soudu, během níž by mohlo dojít k takové dispozici majetkem povinného, která by měla za cíl uspokojení oprávněného ztížit, popřípadě zcela zmařit.

¹⁹ srov. § 256 odst. 1 písm. d) TZ

2.5. Průběh vykonávacího řízení

2.5.1. Nařízení výkonu rozhodnutí

Již několikrát výše zmiňovaná dispoziční zásada plně ovládá i zahájení vykonávacího řízení. Platí totiž, až na výkon rozhodnutí o výchově nezletilých dětí, že vykonávací řízení lze zahájit výlučně na návrh. Pokud jde o náležitosti návrhu, předně musí obsahovat obecné náležitosti podání uvedené v § 42 odst. 4 OSŘ a jelikož se v tomto případě jedná o žalobní návrh, i náležitosti uvedené v § 79 odst. 1 OSŘ. Soudní judikatura k této problematice uvádí, že návrh na nařízení výkonu rozhodnutí musí obsahovat údaje o jménu, příjmení, zaměstnání a bydlišti účastníků, kterými jsou oprávněný a povinný, popřípadě také jejich zástupců. Tyto údaje musí souhlasit s údaji uvedenými v rozhodnutí, jež je podkladem soudního výkonu rozhodnutí. Nastala-li v tomto směru u některého z účastníků změna, je nutné tuto skutečnost uvést v návrhu²⁰. V tomto požadavku se odráží samotná podstata vykonávacího řízení, totiž nucený výkon povinností, které byly předtím určeny v autoritativním právním aktu. Při rozhodování o nařízení výkonu rozhodnutí nezkoumá soud i některé další okolnosti, které mohou mít sice pro další průběh výkonu rozhodnutí podstatný význam, nicméně ve fázi rozhodování o nařízení výkonu rozhodnutí nejsou těmi relevantními okolnostmi. Mám zde namysli kupříkladu vázanost soudu obsahem podkladového rozhodnutí, kdy není oprávněn zkoumat jeho věcnou správnost a je povinen z něho při rozhodování o nařízení výkonu rozhodnutí vycházet²¹.

- Oprávněný je povinen v návrhu uvést, jakým způsobem má být výkon rozhodnutí proveden. To neplatí, domáhá-li se oprávněný nařízení výkonu rozhodnutí, kterým má být vynuceno splnění jiné povinnosti než zaplacení peněžité částky. V tomto případě se způsob výkonu rozhodnutí řídí povahou uložené povinnosti. Požaduje-li oprávněný nařízení výkonu pro peněžité plnění, může zvolit jeden nebo i více způsobů, jimiž lze provést výkon rozhodnutí ukládající zaplacení peněžité částky²².

²⁰ R 21/1981 s. 156-157

²¹ srov. R 4/2000 – 21 Cdo 2020/98

²² srov. § 258 odst. 1 OSŘ

V § 261 odst. 1 OSŘ jsou pak uvedeny konkrétní náležitosti, které musí jednotlivé způsoby výkonu obsahovat. Navrhuje-li oprávněný například výkon rozhodnutí srážkami ze mzdy povinného, označí v návrhu toho, vůči komu má povinný nárok na mzdu (plátce mzdy), navrhuje-li výkon rozhodnutím prodejem movitých věcí, není třeba, aby byly určité věci jednotlivě uvedeny, požaduje-li však nařízení výkonu jen pro určité movité věci, pak je třeba tyto věci přesně označit. Nadto oprávněný, pokud je mu tato skutečnost známa, uvede v návrhu, že povinný má některou movitou věc mimo svůj byt a kde se tato věc nachází.

Promítnutím dispoziční zásady do stadia zahájení řízení o výkon rozhodnutí, je ustanovení § 263 odst. 1 OSŘ, podle kterého lze výkon rozhodnutí nařídit jen v takovém rozsahu, jaký oprávněný navrhl. To platí i pro případy, kdy by mu bylo rozhodnutím soudu v nalézacím řízení přiznáno vyšší plnění. Ve snaze oprávněného předejít těmto negativním dopadům, může docházet k tomu, že navrhne postižení majetku povinného několikanásobně převyšující hodnotu plnění přiznanou titulem pro výkon rozhodnutí. Aby nedocházelo k takovýmto šikanózním jednáním ze strany oprávněného, pamatuje výše zmíněný § 263 odst. 1 OSŘ na ochranu povinného tím, že neumožňuje nařídit výkon rozhodnutí ve větším rozsahu, než jaký stačí k uspokojení oprávněného.

Stejná zásada ochrany povinného se uplatní, je-li oprávněným při vymáhání peněžité pohledávky navržen výkon rozhodnutí několika způsoby zároveň, ačkoli by k jejímu uspokojení zřejmě stačil pouze některý z nich. Soud v těchto případech nemůže vyhovět všem návrhům, nýbrž vyhoví jen těm, které zřejmě postačují k uspokojení oprávněného a ostatní zamítne. Je zcela pochopitelné, že oprávněný nebude mít zájem na tom, aby jeho pohledávka byla povinným uspokojena až v horizontu několika let. Důležitým hlediskem při posuzování rozsahu výkonu rozhodnutí je zde uspokojení oprávněného v přiměřeném čase. Pokud tedy například oprávněný navrhne současně výkon rozhodnutí srážkami ze mzdy, kdy je z okolností zřejmé, že tímto způsobem by byl oprávněný plně uspokojen až za 8 let, a současně výkon rozhodnutí prodejem movitých věcí, kde by výtěžek z prodeje těchto věcí pokryl významnou část vymáhané pohledávky, pak se domnívám, že by zde měl soud plně vyhovět návrhu oprávněného a nařídit výkon rozhodnutí oběma způsoby v návrhu uvedenými.

Další důležitou otázkou při rozhodování o nařízení výkonu rozhodnutí je vhodnost způsobu provedení, kterou soud posuzuje z úřední povinnosti (ex officio). Na

oprávněném nelze spravedlivě požadovat, aby dokládal, že navržený způsob výkonu je způsobem vhodným²³, naopak bude na povinném, aby ve stadiu o zastavení výkonu tvrdil a prokazoval, že jde o způsob nevhodný. Soudu je dokonce dána možnost, byť po slyšení oprávněného, nařídít výkon rozhodnutí i zcela jiným než navrženým způsobem, nepovažuje-li návrhovatelem zvolený způsob za vhodný. Rozhodným kritériem při posuzování této otázky soudem je zde poměr výše pohledávky oprávněného a ceny předmětu povinného, z něhož má být uspokojení pohledávky dosaženo. Lze souhlasit s prof. Winterovou, že by eventuální nepoměr mezi cenou předmětu prodeje (nemovitosti) a pohledávkou oprávněného neměl být překážkou nařízení výkonu rozhodnutí prodejem nemovitosti, který navrhl oprávněný za situace, kdy na předmětné nemovitosti vážne zástavní právo k zajištění vymáhané pohledávky. Tím by totiž byl zmařen samotný účel tohoto zajišťovacího prostředku, kterým je právo věřitele domoci se uspokojení své pohledávky ze zástavy²⁴. Je však třeba si uvědomit, že případný nepoměr výše pohledávky a ceny nemovitosti, je sice kritériem rozhodným, nikoli však jediným při zkoumání vhodnosti navrženého způsobu výkonu soudem.

Nejvyšší soud judikoval, že pokud není možné pohledávku oprávněného uspokojit jiným způsobem vůbec nebo v přiměřené lhůtě, není navrhovaný způsob výkonu zřejmě nevhodný ani tehdy, jestliže cena předmětu, z něhož má být uspokojení pohledávky dosaženo, značně přesahuje výši pohledávky²⁵. Naproti tomu o zřejmou nevhodnost navrženého způsobu rozhodnutí půjde tam, kde z tvrzení oprávněného vyjde najevo, nebo dozví-li se soud jinak, že je zde vhodnější způsob výkonu rozhodnutí²⁶.

V úvodní kapitole této práce byl již nastíněn základní účel výkonu rozhodnutí, kterým je uskutečnění subjektivního práva oprávněné osoby, tedy uspokojení vymáhané pohledávky. Může nastat situace, kdy je již z návrhu na nařízení výkonu rozhodnutí zřejmé, že by výtěžek, kterého by se dosáhlo, byl natolik nízký, že by nepostačil ani ke krytí nákladů výkonu rozhodnutí. Je nepochybné, že oprávněný by na takovém výsledku řízení jistě neměl zájem a soud by byl nucen, v souladu s § 264 odst. 2 OSŘ, návrh na nařízení výkonu rozhodnutí zamítnout. V praxi se bude jednat

²³ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 25.10.2002, sp.zn. 20 Cdo 339/2002

²⁴ Prof. JUDr. Winterová, A. a kol. Civilní právo procesní. 5. aktualizované vydání. Praha : Linde Praha a.s., 2008, 534 s.

²⁵ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29.8.2002, sp.zn. 20 Cdo 1919/2001

²⁶ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27.11.2003, sp.zn. 20 Cdo 2103/2002

spíše o ojedinělé případy, které si lze představit snad jen při návrhu na výkon rozhodnutí prodejem movitých věcí s výslovným určením věci, která má být prodána, a kdy je již ve fázi nařizování výkonu rozhodnutí, vzhledem k povaze takto konkrétně určené věci, zřejmé, že očekávaný výtěžek z případného prodeje bude naprosto zanedbatelný.

2.5.2. Odklad výkonu rozhodnutí

Efektivita a úspěšnost vykonávacího řízení velice závisí na tom, jak rychle budou prováděny úkony soudu, vedoucí k uspokojení vymáhané pohledávky oprávněného. Po nařízení výkonu rozhodnutí proto pokračuje soud ve výkonu rozhodnutí z úřední povinnosti, tzn. nečeká již na další případné pokyny oprávněného a postupuje bez jeho součinnosti. Toto pravidlo však neplatí bezvýjimečně, neboť zákon v některých případech součinnost oprávněného vyžaduje a bez jeho účasti by ani určitý úkon nemohl být učiněn²⁷. Při provádění výkonu rozhodnutí je třeba mít na paměti jednu ze základních zásad vykonávacího řízení, kterou je ochrana povinného. Život přináší různé situace a lehce se může stát, že se povinný ocitne v takovém postavení, kdy by nepřerušovaný výkon rozhodnutí vedl pro povinného k těžko napravitelným následkům. Zákon se snaží takovým negativním dopadům předcházet oddálením výkonu rozhodnutí a dává tak povinnému možnost lépe překonat momentálně pro něj nepříznivou životní situaci. Jak už samotný název napovídá, odklad je možný pouze tam, kde již byl výkon rozhodnutí nařízen, přičemž právní moc usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí odložení výkonu nebrání²⁸. Svou povahou je odklad výkonu rozhodnutí opatřením dočasným a jeho délka bývá zpravidla závislá na poměrech povinného. Není proto vyloučeno, aby soud nařídil pokračování ve výkonu nebo naopak již povolený odklad prodloužil, změnil-li se poměry povinného.

Poměry povinného považujeme za první důvod povolení odkladu výkonu rozhodnutí. Občanský soudní řád stanoví ve svém § 266 odst. 1 podmínky, za kterých se může povinný domáhat odkladu exekuce. Předně zákon požaduje, aby povinný soudu tento odklad navrhl, neboť soud není oprávněn odklad povolit sám z vlastní iniciativy. Povinný, aby jeho návrh byl úspěšný, bude muset ve svém podání tvrdit, že se na přechodnou dobu, bez své viny ocitl v takovém postavení, kdy by neprodlený výkon rozhodnutí mohl mít nepříznivé následky pro něj samotného nebo pro příslušníky jeho rodiny. Soud pak při svém rozhodování musí mít na zřeteli, že i když jde o opatření mající chránit povinného, je nutné současně respektovat i zájmy oprávněného. Z toho důvodu nelze povolit odklad tam, kde by odkladem výkonu rozhodnutí mohl být oprávněný vážně poškozen.

²⁷ srov. § 345 odst. 3, věta třetí OSŘ

²⁸ R 21/1981, s. 178

Druhým důvodem povolení odkladu výkonu rozhodnutí je očekávané zastavení výkonu rozhodnutí, kde na rozdíl od prvního případu, může soud postupovat i bez návrhu povinného. Soud však odklad povolí jen tam, kde očekávání zastavení výkonu rozhodnutí se jeví jako velmi pravděpodobné, proto by například nepostačovalo pouhé tvrzení účastníka o tom, že byl podán návrh na zastavení výkonu rozhodnutí.

2.5.3. Zastavení výkonu rozhodnutí

Přípustnost výkonu rozhodnutí je vázána na splnění určitých zákonem stanovených předpokladů. Může nastat situace, kdy v průběhu vykonávacího řízení po nařízení výkonu rozhodnutí, vyjdou najevo důvody, které činí další průběh výkonu rozhodnutí nepřipustným. V takovém případě nelze ve výkonu dále pokračovat a musí být zastaven. Tímto je sledována ochrana účastníků, především pak povinného. Soud rozhoduje o zastavení výkonu rozhodnutí na návrh nebo i bez návrhu. Zastavení výkonu rozhodnutí má ten účinek, že soud nepokračuje v dalším provádění výkonu rozhodnutí, je tedy zásahem výlučně do probíhajícího řízení, což znamená, že nemá za následek zrušení titulu pro výkon rozhodnutí a zpravidla se nezrušují ani rozhodnutí či úkony učiněné v dosavadním průběhu výkonu rozhodnutí. Důvody zastavení výkonu rozhodnutí jsou vymezeny v § 268 OSŘ a mají obecnou povahu, tudíž je lze vztáhnout na všechny způsoby výkonu rozhodnutí, které občanský soudní řád připouští.

Kromě obecných zastavovacích důvodů platících pro všechny způsoby výkonu rozhodnutí, upravuje občanský soudní řád i některé zastavovací důvody zvláštní, použitelné pouze pro ten který jednotlivý způsob výkonu rozhodnutí. Tak kupříkladu u výkonu rozhodnutí prodejem movitých věcí bude tento výkon soudem zastaven, nepodaří-li se v bytě (sídle, místu podnikání) povinného ani na jiném soudu známém místě sepsat žádnou movitou věc. Podmínkou tu však je, že soud oprávněného vyzve o tomto neúspěšném výkonu a zároveň ho vyzve, aby soudu oznámil, kde se movité věci povinného, které by mohly být prodány, nacházejí. Neučiní-li ve stanovené lhůtě oprávněný toto oznámení, popřípadě byl soupis věcí bezvýsledný i na takto oprávněným označeném místě, je to důvodem k zastavení výkonu rozhodnutí prodejem movitých věcí, neboť je zřejmé, že tento způsob nemůže vést k uspokojení pohledávky oprávněného²⁹.

Zjistí-li však později oprávněný, kde se postižitelné movité věci povinného nacházejí, nic nebrání tomu, aby po pravomocném rozhodnutí o zastavení výkonu rozhodnutí znovu podal pro stejnou pohledávku návrh na nařízení výkonu rozhodnutí prodejem movitých věcí a soud jeho návrhu vyhověl.

²⁹ § 326a OSŘ

2.6. Náklady výkonu rozhodnutí

Povahu nákladů vykonávacího řízení je nutné chápat odlišně od nákladů vzniklých v řízení nalézacím. Zatímco v nalézacím řízení je výrok o nákladech řízení součástí rozhodnutí, jímž se řízení končí a bývá stanovena lhůta k jejich zaplacení, ve vykonávacím řízení tomu je naopak. Všeobecnou povinnost k náhradě nákladů výkonu rozhodnutí ukládá soud zásadně již současně při nařízení výkonu rozhodnutí, aniž by stanovil lhůtu k jejich zaplacení. Při nařízení výkonu rozhodnutí soud určí pouze výši těch nákladů, které vznikly do doby nařízení výkonu rozhodnutí. Jde o tzv. náklady účelně vynaložené oprávněným, zahrnujícím např. soudní poplatek nebo náklady spojené se zastoupením advokátem. Pokud jde o dodatečné náklady, vzniklé až při samotném výkonu rozhodnutí, určuje soud již jen jejich výši. Tak by tomu bylo například při nákladech vzniklých v souvislosti s potřebou úschovy movitých věcí zahrnutých do soupisu soudním vykonavatelem. Nárok oprávněného na náhradu nákladů výkonu rozhodnutí se upokojuje odlišně, pokud jde o vymáhání peněžitého plnění a pokud jde o vymáhání plnění nepeněžitého. V případě peněžitého plnění se nárok na náhradu nákladů uspokojuje spolu s vymáhaným plněním, kdežto u nepeněžitého plnění je oprávněný nucen uvést v návrhu na výkon rozhodnutí některý ze způsobů výkonu rozhodnutí ukládajících zaplacení peněžité částky, kterým má být jeho pohledávka na nákladech uspokojena³⁰.

Dojde-li k zastavení výkonu rozhodnutí, bude nutné při rozhodování o náhradě nákladů výkonu rozhodnutí přihlídnout k tomu, z jakého důvodu k zastavení výkonu rozhodnutí došlo. Přistoupil-li oprávněný bezdůvodně k vymáhání splnění povinnosti cestou výkonu rozhodnutí, může soud, v souladu s principem procesního zavinění, buď zrušit dosud vydaná rozhodnutí o náhradě nákladů řízení, anebo dokonce oprávněnému uložit, aby povinnému vrátil vše, co mu bylo na nákladech řízení povinným uhrazeno³¹.

³⁰ § 339 odst. 2 OSŘ

³¹ § 271 OSŘ

3. Výkon rozhodnutí prodejem movitých věcí (mobilární exekuce)

3.1. Charakteristika a vymezení pojmu movitá věc

Dříve než se pustím do samotného pojednání o problematice výkonu rozhodnutí prodejem movitých věcí, považuji za nezbytné nejprve vymežit pojem „movitá věc“, abychom měli konkrétní představu o tom, čeho se tento způsob výkonu rozhodnutí týká. V občanském soudním řádu definici věci či movité věci v právním smyslu nenalezneme, bude proto třeba vycházet z teorie. Převládá vymezení, které za věci v právním smyslu považuje hmotné předměty za předpokladu, že jsou ovladatelné a užitečné, tj. že slouží potřebám lidí. Oba tyto předpoklady jsou kumulativní, což znamená, že věcí v právním smyslu není hmotný předmět tehdy, je-li sice ovladatelný, ale není užitečný, ani naopak, je-li sice užitečný, ale neovladatelný³². K definici pojmu movité věci si bude zapotřebí pomoci výkladem a contrario z § 119 OZ, jestliže tedy ve svém prvním odstavci uvádí, že „věci jsou movité nebo nemovité“ a druhý odstavec v návaznosti říká, že „nemovitostmi jsou pozemky a stavby spojené se zemí pevným základem“, vyplývá z toho, že věci, které nelze kvalifikovat jako nemovitosti, jsou movitými věcmi.

Zákon podrobuje režimu výkonu rozhodnutí prodejem movitých věcí, kromě ovladatelných a užitečných hmotných předmětů a živých zvířat, také pohledávky povinného, které jsou vázány na určitý materiální podklad, pomocí něhož lze s takovými pohledávkami nakládat. Na mysli mám zde především vklady na vkladních knížkách (§ 781 až 785 OZ), vklady na vkladních listech (§ 786 OZ) a jiné formy vkladů, které mají obdobnou povahu jako vklady na vkladních knížkách a vkladních listech (§ 787 OZ).

Výkonem rozhodnutí prodejem movitých věcí bude nutno postihnout i cenné papíry³³, zejména akcie, zatímní listy, podílové listy, dluhopisy, směnky, šeky, cestovní šeky, náložní a skladištní listy.

³² Knappová, M., Švestka, J., Dvořák, J. a kol. Občanské právo hmotné 1, 4., aktualizované a doplněné vydání, ASPI, a.s., 2005, s. 272

³³ srov. § 1 odst. 2 zák. č. 591/1992 Sb., o cenných papírech, ve znění zákona č. 362/2000 Sb.

3.2. Věci nepodléhající výkonu rozhodnutí

Movité věci, tak jak byly vymezeny v předchozí kapitole této práce, jsou způsobilým předmětem výkonu rozhodnutí prodejem movitých věcí. Neplatí to ovšem bezvýjimečně, neboť občanský soudní řád některé movité věci z výkonu rozhodnutí vylučuje. Lze říci, že důvodem takového vyloučení věci může být buďto její samotná povaha nebo její nezbytná potřebnost pro povinného. § 321 OSŘ stanoví velice obecně, že výkonem rozhodnutí nemohou být postiženy věci, jejichž prodej je podle zvláštních předpisů zakázán³⁴, nebo které podle zvláštních předpisů výkonu rozhodnutí nepodléhají.

Podrobnější vodítko k vymezení movitých věcí nepodléhajících výkonu rozhodnutí nalezneme v následujícím § 322 OSŘ. Podle jeho prvního odstavce se výkon rozhodnutí nemůže týkat těch movitých věcí ve vlastnictví povinného, které povinný nezbytně potřebuje k uspokojování hmotných potřeb svých a své rodiny nebo k plnění svých pracovních úkolů, jakož i jiných věcí, jejichž prodej by byl v rozporu s morálními pravidly. Ve druhém odstavci pak zákonodárce konkrétněji vymezuje, že z výkonu rozhodnutí jsou vyloučeny zejména

- běžné oděvní součásti, obvyklé vybavení domácnosti,
- snubní prsten a jiné předměty obdobné povahy,
- zdravotnické potřeby a jiné věci, které povinný potřebuje vzhledem ke své nemoci nebo tělesné vadě,
- hotové peníze do částky odpovídající dvojnásobku životního minima jednotlivce podle zvláštního právního předpisu³⁵

Už na první pohled je zřejmé, že uvedené ustanovení zdaleka není schopno reagovat na statisíce různých životních situací jednotlivých povinných, protože u každého je jejich majetková, osobní, rodinná či zdravotní situace rozdílná.

Osobně se domnívám, že není možné zákonnou formou provést přesnější a konkrétnější vymezení věcí nepodléhajících výkonu rozhodnutí, které by v sobě subsumovalo všechny eventuální případy a ani to nepovažuji za nutné. Klíčovým se zde jeví zákonné kritérium nezbytnosti, které nám umožňuje účelně rozlišovat mezi

³⁴ např. § 8 zák. č. 16/1997 Sb., o podmínkách dovozu a vývozu ohrožených druhů volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin a dalších opatřeních k ochraně těchto druhů a o změně a doplnění zákona České národní rady č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů.

³⁵ Zákon č. 110/2006 Sb., o životním a existenčním minimu, ve znění pozdějších předpisů

jednotlivými případy. Toho si je dobře vědom i Nejvyšší soud, který při posuzování otázky zda se jedná o „obvyklé vybavení domácnosti“ judikoval, že je nutné tuto otázku posuzovat z hlediska uvozujícího ustanovení § 322 odst. 1 OSŘ a tam vtěleného kritéria jejich „nezbytné potřeby“ při uspokojení hmotných potřeb povinného a jeho rodiny; výkonem rozhodnutí proto nelze postihnout jen takový majetek, který slouží k uspokojování těch životních potřeb, které lze hodnotit jako základní. Skutečnost, že určité věci – se zřetelem k aktuálním sociálním standardům – tvoří typické vybavení domácnosti (např. barevný televizor, přehrávací aparatura, sedací souprava apod.), ještě neznamená, že ve smyslu ustanovení § 322 odst. 2 písm. a) OSŘ jde o věci nezbytně potřebné. Při úvaze, zda daná věc je z výkonu rozhodnutí prodejem movitých věcí podle § 322 OSŘ vyloučena, jsou významná i konkrétní zjištění o tom, jaké potřeby jsou jejím prostřednictvím v osobních poměrech povinného a jeho rodiny uspokojovány, jakou roli v jeho osobním a rodinném životě hrají, a zda a s jakým (nižším) nákladem jsou uspokojovatelné jinak³⁶.

Není pochyb o tom, že tzv. spotřební elektronika dnes tvoří obvyklou součást vybavení každé domácnosti, ovšem nalézt hranici nezbytné potřeby takovýchto movitých věcí pro konkrétního povinného bude vyžadovat individuální a citlivé posouzení. Jinak bude třeba nahlížet na povinného, který je otcem tří nezletilých dětí a jinak na povinného, který žije ve své domácnosti zcela sám. Vezměme si jako příklad televizor. V domácnosti se třemi dětmi se může tato věc jevit jako nezbytně nutná vzhledem k uspokojování životních potřeb rodiny povinného. Objevují se názory poukazující na společensky prospěšnou úlohu televizoru při formování osobnosti dítěte, kdy se sledování televizních pořadů stává pro dítě často zásadním komunikačním prostředkem s okolním světem. Já osobně se s těmito názory neztotožňuji, navíc se domnívám, že při výkonu rozhodnutí prodejem movitých věcí nemá takováto argumentace své opodstatnění. Nesmíme zapomínat na hlavní účel vykonávacího řízení, kterým je, jak už bylo mnohokrát zmíněno, upokojení pohledávky oprávněného a tomuto účelu je třeba dát při realizaci výkonu rozhodnutí přednost.

Zákonodárce dále mezi věci vyloučené z výkonu rozhodnutí prodejem movitých věcí příkladmo řadí tzv. běžné oděvní součásti. I zde bude třeba uplatnit hledisko nezbytné potřeby takovýchto věcí pro povinného. Nalézt tuto hranici bude opět velice obtížné a jako vodítko nám zde může posloužit výše nezabavitelné částky

³⁶ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26.2.2004, sp. zn. 20 Cdo 180/2003

vztahující se k hotovým penězům³⁷, bezpochyby nebude sporu o tom, že pokud vykonavatel u povinného nalezne luxusní kožich v hodnotě několika desítek tisíc korun, do soupisu movitých věcí ho pojme. V praxi, při hodnocení zda sepsat či nesepsat oděvní součásti povinného se spíše uplatní hledisko snadné prodejnosti takovýchto věcí v následné dražbě movitých věcí³⁸. O snadné prodejnosti oděvních součástí lze mít vážné pochybnosti, přednost proto bude třeba dát jiným věcem ve vlastnictví povinného, zejména věcem z drahých kovů, starožitným a uměleckým předmětům apod.³⁹.

Další skupinou věcí vyloučených z výkonu rozhodnutí prodejem movitých věcí jsou, obecně řečeno, věci, jejichž prodej by byl v rozporu s morálními pravidly. Zákon příkladmo uvádí snubní prsten a jiné předměty podobné povahy. Je zřejmé, že do této skupiny vyloučených věcí můžeme zařadit celou škálu předmětů. Rozhodným kritériem zde bude vztah určité věci ke konkrétní osobě a bude třeba vždy citlivě posuzovat jaký význam daná věc pro povinného má. Jako příklad můžeme uvést řády a vyznamenání, hodinky s věnováním k nějaké významné a neopakovatelné životní události, věci potřebné k náboženským účelům apod.

Z výkonu rozhodnutí prodejem movitých věcí jsou dále vyloučeny zdravotnické potřeby a jiné věci, které povinný potřebuje vzhledem ke své nemoci nebo tělesné vadě. V těchto případech se sice mnohdy může jednat o hodnotné a snadno prodejné věci, příkladem může být automobil upravený pro účely užívání tělesně postiženým jedincem, přednost zde ovšem má hledisko morálky a sociální solidarity.

Pokud jde o hotové peníze, zákon nově zavádí hranici nezabavitelné částky ve výši dvojnásobku životního minima jednotlivce, předchozí právní úprava stanovovala tuto hranici pevnou částkou jednoho tisíce korun.

Tato nová úprava je dle mého názoru jednoznačnou reakcí na diskutabilní a mediálně značně sledovaný postup soudního exekutora z loňského roku v severočeském městě Chomutov. O co šlo? Soudní exekutor neváhal přistoupit k provedení mobilární exekuce způsobem, kdy povinnému byla odebrána finanční hotovost přesahující částku jednoho tisíce korun přímo v okamžiku hotovostní výplaty dávek státní sociální podpory. Takovéto jednání bylo obecně považováno za odporující dobrým mravům. Osobně jsem jiného názoru, i když připouštím, že jde o

³⁷ § 322 odst. 2 písm. d) OSŘ ve spojení s § 2 zákona č. 110/2006 Sb., o životním a existenčním minimu

³⁸ srov. § 326 odst. 1 OSŘ

³⁹ Čl. 23 odst. 3 Instrukce Ministerstva spravedlnosti ze dne 21. srpna 1996, č.j. 1360/95-OOD, kterou se vydává Řád pro soudní vykonavatele

postup, řekněme nestandardní. Je třeba si uvědomit, že převážnou většinu povinných, kteří figurovali v této kauze, lze označit jako sociálně nepřizpůsobivé občany, kteří neprojevili sebemenší snahu o jakékoliv dobrovolné plnění. Nadto se u nich nepodařilo realizovat výkon rozhodnutí jinými zákonnými způsoby než prodejem movitých věcí a bylo by nesprávné a vůči oprávněnému jen těžko zdůvodnitelné, ponechat tyto povinné bez jakéhokoli majetkového postihu. Mám-li se pokusit ve stručnosti charakterizovat svůj postoj k podobným případům, domnívám se, že v duchu co možná nejhumánnějšího přístupu je zapotřebí se nejprve pokusit o vymožení pohledávky způsoby, které maximálně šetří práva povinného, pokud ale takovýto způsob možný není, nezbyvá než přistoupit i k takto podobně kontroverzním postupům, samozřejmě pouze v mezích zákona. Ve vykonávacím řízení je dle mého názoru společensky žádoucí upřednostnit zájem oprávněného na uspokojení jeho pohledávky nad určitá práva povinného.

Bez nadsázky lze konstatovat, že současná výše nezabavitelné finanční hotovosti, jež činí 6.252,- Kč⁴⁰, prakticky znemožňuje výkon rozhodnutí prodejem movitých věcí, resp. odnětím hotovostních peněz. Důvod je zcela prostý, stačí se pouze v duchu zamyslet nad tím, jak velikou hotovost u sebe většina lidí běžně nosí.

Domnívám se však, že zcela jiná situace bude v případě, kdy povinnému nebude hotovost vykonavatelem odnímána, nýbrž mu bude povinným dobrovolně odevzdána. Právní řád zná totiž institut tzv. dobrovolného plnění povinným, kdy bezprostředně před úkonem vyzve vykonavatel povinného, aby splnil dobrovolně. Pakliže by povinný neplnil dobrovolně, anebo byl-li oprávněný uspokojen jen částečně, přikročí vykonavatel k výkonu. Na uhrazenou, eventuelně odebranou částku vydá vykonavatel povinnému stvrzenku z kvitančního sešitu⁴¹. Z výše uvedeného tedy jednoznačně vyplývá, že pokud by povinný dobrovolně o své vůli plnil na pohledávku oprávněného z veškeré své hotovosti, ustanovení § 322 odst. 2 písm. d) OSŘ se zde neuplatní.

Zákonodárce si je dobře vědom toho, že vedle obecné ochrany povinného a jeho rodiny, tak jak to bylo popsáno výše, je potřeba poskytnout určitou míru ochrany i specifické skupině osob – podnikatelům⁴². Základním účelem poskytnutí takovéto ochrany je zamezení úplné likvidace podnikatele, což ovšem nevylučuje aby byl

⁴⁰ § 2 zákona č. 110/2006 Sb., o životním a existenčním minimu, ve znění pozdějších předpisů

⁴¹ § 106 Instrukce Ministerstva spravedlnosti ze dne 3.12.2001, č.j. 505/2001-Org, kterou se vydává Vnitřní a kancelářský řád pro okresní, krajské a vrchní soudy

⁴² § 2 ObchZ

podnikatel a jeho podnikatelská činnost v důsledku výkonu rozhodnutí prodejem movitých věcí významně dotčen. Současná úprava § 322 odst. 3 OSŘ vylučuje z výkonu rozhodnutí ty movité věci podnikatele, které nezbytně nutně potřebuje k výkonu své podnikatelské činnosti; to neplatí, vázne-li na těchto věcech zástavní právo a jde-li o vymožení pohledávky oprávněného, která je tímto zástavním právem zajištěna. Touto problematikou se ve své rozhodovací činnosti zabýval i Nejvyšší soud a judikoval takto: „Z výkonu rozhodnutí jsou ve smyslu ustanovení § 322 odst. 1 OSŘ vyloučeny jen movité nebo nemovité věci, popřípadě spoluvlastnický podíl k nim, které povinný nezbytně potřebuje ke svému podnikání, vymezenému předmětem podnikání (činnosti). Ke svému podnikání povinný nezbytně potřebuje jen takové věci, popřípadě spoluvlastnický podíl k nim, které mu umožní alespoň v minimálním rozsahu provozovat podnikání v souladu s předmětem jeho podnikatelské činnosti⁴³“. V této konkrétní věci byl nařízen výkon rozhodnutí prodejem spoluvlastnického podílu povinného k nemovitosti, v níž měl umístěn svůj podnik – restauraci. Podnikání povinného „hostinská činnost“ není vázáno na určité místo, ani na vlastnictví (spoluvlastnictví) nemovitosti. Povinný může svou podnikatelskou činnost provozovat nejen v tomto domě, ale i na jiném místě, třeba i v objektu někoho jiného. Na uvedeném případě je jednoznačně demonstrováno to, co bylo výše uvedeno. Tím, že bylo povinnému znemožněno provozovat svou podnikatelskou činnost v domě, jehož byl spoluvlastníkem, mělo zcela jistě za následek zvýšení nákladů spojených s podnikáním a tím tedy došlo k podstatnému ztížení, nikoli ovšem k absolutnímu znemožnění jeho podnikání.

Kromě věcí uvedených v § 321 a 322 OSŘ jsou z výkonu rozhodnutí vyloučeny movité věci, které tvoří příslušenství nemovitosti. Příslušenství věci můžeme pojmově vymezit tak, že existuje vedle hlavní věci, dále že – ač má charakter samostatné věci – je s hlavní věcí vázáno hospodářským účelem, a konečně, že má s hlavní věcí společného vlastníka, který je určen k trvalému užívání s věcí hlavní⁴⁴. Důvod, proč nemohou být movité věci tvořící příslušenství nemovitosti samostatně postiženy při výkonu rozhodnutí prodejem movitých věcí, nalezneme v zákonném ustanovení § 335a odst. 2, které podrobuje výkonu rozhodnutí prodejem nemovitosti rovněž všechny movité věci tvořící její příslušenství.

⁴³ Soudní judikatura č. 12/2000 č. 140

⁴⁴ Švestka, J., Jehlička, O., Škárová, M., Spáčil, J. a kol. Občanský zákoník. Komentář. 10. vydání. Praha : C. H. Beck, 2006, 471 s.

3.3. Průběh výkonu rozhodnutí prodejem movitých věcí

3.3.1. Nařízení výkonu rozhodnutí prodejem movitých věcí

Návrh na nařízení výkonu rozhodnutí prodejem movitých věcí musí obsahovat všechny požadované náležitosti pro nařízení výkonu rozhodnutí, o kterých již bylo pojednáno v předcházející části této práce zabývající se nařízením výkonu rozhodnutí v obecné rovině. Kromě těchto obecných náležitostí, požaduje-li oprávněný uspokojení své pohledávky výkonem rozhodnutí prodejem movitých věcí, ukládá mu zákon povinnost, aby v návrhu uvedl, že požaduje provést výkon rozhodnutí právě tímto způsobem. Následně se oprávněnému naskytuje možnost navrhnout, aby výkonem rozhodnutí byla postižena jen určitá konkrétní věc, kterou je ovšem povinen dostatečně individualizovat, tak aby nemohlo dojít k její záměně. Není-li v návrhu na nařízení výkonu rozhodnutí podán návrh na postižení pouze určité výslovně uvedené věci, bude výkon rozhodnutí nařízen bez tohoto určení, tzn. bude se vztahovat na všechny postižitelné movité věci povinného.

Požaduje-li oprávněný nařízení výkonu rozhodnutí s výslovným určením věci, může to pro oprávněného znamenat určité riziko. Důvod je nutné spatřovat v tom, že podle dispoziční zásady je takovýmto návrhem soud vázán a bez výslovného návrhu oprávněného by nemohl výkon rozhodnutí nařídit na žádnou jinou další věc, následně vydaným usnesením je pochopitelně vázán i vykonavatel, který do soupisu movitých věcí pojme pouze tuto výslovně určenou věc⁴⁵. Nepodaří-li se pak z jakéhokoli důvodu tuto věc sepsat, např. dojde k jejímu zničení, je výkon rozhodnutí zmařen a oprávněný bude nucen podat nový návrh, což může úspěšné uspokojení jeho pohledávky značně zkomplikovat. Rovněž se může stát, i když v praxi jistě nepůjde o nijak časté případy, že dojde již ve fázi nařízení výkonu rozhodnutí k zamítnutí návrhu na nařízení výkonu rozhodnutí z důvodu vyloučení takto výslovně označené věci podle ustanovení § 322 OSŘ. Krajský soud v Ostravě se k ustanovení § 322 odst. 1 OSŘ a jeho dopadu na věcné posouzení návrhu na nařízení výkonu rozhodnutí vyjádřil takto: „*Je-li již při*

⁴⁵ Čl. 23 odst. 1 Instrukce Ministerstva spravedlnosti ze dne 21. srpna 1996, č.j. 1360/95-OOD, kterou se vydává Řád pro soudní vykonavatele

rozhodování o nařízení výkonu rozhodnutí zcela zřejmé, že jediná věc, již se má dle výslovného určení oprávněného výkon rozhodnutí prodejem movitých věcí týkat, je z takové exekuce vyloučena (§ 322 odst. 1 OSŘ), pak je na místě takový návrh na nařízení exekuce z tohoto důvodu zamítnout. Nařízení exekuce, kterou by bylo třeba bez dalšího (ihned) zastavit, neodpovídá zákonu⁴⁶.

V praxi budou spíše častější případy, kdy oprávněnému nebude ve fázi podání návrhu na nařízení výkonu rozhodnutí známo kde se movité věci povinného nacházejí. Z tohoto důvodu zákon obligatorně nepožaduje po oprávněném, aby již v návrhu takové místo výskytu movitých věcí určených k prodeji označil. Je-li mu ovšem taková skutečnost známa, je ve vlastním zájmu oprávněného, aby soudu sdělil, kde se takové věci nacházejí. V případě, kdy oprávněný s určitostí ví, že některá movitá věc povinného, která může být výkonem rozhodnutí postižena, je umístěna mimo jeho byt, sídlo, místo podnikání, je povinností oprávněného v návrhu na nařízení výkonu rozhodnutí uvést, kde se taková věc nachází⁴⁷.

Řízení o výkon rozhodnutí prodejem movitých věcí je zahájeno dnem, kdy návrh na nařízení výkonu došel příslušnému soudu. Soud provádí nařízení výkonu rozhodnutí formou usnesení, které je povinen doručit oprávněnému, povinnému a manželu povinného. Při doručování usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí je třeba postupovat tak, aby nebyl zmařen účel výkonu rozhodnutí, tj. uspokojení pohledávky oprávněného zpeněžením zajištěných movitých věcí. Platí tedy zásada, že povinnému (jeho manželu) se doručuje spolu s návrhem na nařízení výkonu rozhodnutí až při provádění soupisu movitých věcí⁴⁸. Smyslem toho, že povinný není s usnesením o nařízení výkonu rozhodnutí prodejem movitých věcí seznámen předem, nýbrž teprve v okamžiku soupisu spočívá v tom, aby povinný neměl možnost činit se svým majetkem takové dispozice, které by úspěšnost výkonu podstatně ztížily, případně zcela znemožnily. Zatímco v případě povinného zákon zcela jednoznačně stanovuje okamžik, kdy mu má být usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí doručeno, v případě oprávněného žádné takové ustanovení neobsahuje. Lze však dovodit, že k doručení usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí oprávněnému by mělo dojít ještě před samotným provedením soupisu movitých věcí. Zároveň je povinností soudu oprávněného vyrozumět kdy a kde bude soupis movitých věcí proveden, tak aby měl

⁴⁶ Usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 26.9.1996 sp.zn. 9 Co 642/96

⁴⁷ § 323 odst. 2 OSŘ

⁴⁸ § 325 odst. 1 OSŘ

oprávněný možnost se ho zúčastnit. Toto jeho právo občanský soudní řád výslovně upravuje ve svém § 326 odst. 4. Jedná se však o jeho právo, nikoli o povinnost, tudíž provedení soupisu, byl-li o jeho konání řádně vyrozuměn, neúčast oprávněného nebrání. Otázkou je, zda lze provést soupis movitých věcí za neúčasti oprávněného v případě, že o konání soupisu nebyl vůbec vyrozuměn a neměl tedy objektivně možnost se takového soupisu zúčastnit. Osobně se domnívám, že takový soupis by nemohl být proveden, protože zákon umožňuje oprávněnému při samotném průběhu soupisu činit rozhodnutí, která mohou mít na jeho výsledek poměrně značný vliv⁴⁹.

⁴⁹ § 326 odst. 4 věta druhá OSŘ

3.3.2. Činnost soudního vykonavatele při výkonu rozhodnutí prodejem movitých věcí

Postavení soudního vykonavatele při výkonu rozhodnutí prodejem movitých věcí je rámcově zakotveno v ustanovení § 265 odst. 1 a 2 OSŘ. V prvním odstavci je soudu uložena povinnost postarat se po nařízení výkonu rozhodnutí o jeho provedení. Podle ustanovení druhého odstavce pak může jednotlivé úkony při provádění výkonu rozhodnutí činit zaměstnanec soudu, stanoví-li tak zákon nebo zvláštní právní předpisy, nebo pověří-li ho tím předseda senátu. Tímto zaměstnancem okresního soudu, určeným k příslušnému úkonu rozvrhem práce, je vykonavatel, který je při své činnosti vázán příkazy soudce nebo vyššího soudního úředníka.

Všechny úkony při výkonu rozhodnutí musí být vykonány o nejúčelněji, nejhospodárněji a nejrychleji. Na činnost vykonavatelů dohlíží předseda senátu nebo vyšší soudní úředník nebo soudní tajemník v rámci svých oprávnění nebo vedoucí soudní kanceláře⁵⁰. Mezi oprávnění soudního vykonavatele patří přijetí plnění od povinného, zprostředkování vzájemného plnění oprávněného, které souvisí s výkonem rozhodnutí a v případech stanovených zákonem provádějí všechny úkony, jichž je k výkonu rozhodnutí třeba⁵¹. Výčet těchto úkonů je stanoven demonstrativně (srov. „zejména“) v § 46 odst. 2 JŘ takto:

- prohlídka povinného a prohlídka jeho místností, skříní a jiných schránek (§ 325a OSŘ)
- soupis movitých věcí (§ 326 OSŘ)
- prodej věcí, které se rychle kazí, mimo dražbu (§ 326b OSŘ)
- zajištění sepsaných věcí (§ 327 odst. 1 a 2 OSŘ)
- označení sepsaných věcí, které nebyly zajištěny (§ 327 odst. 3 OSŘ)
- odhad sepsaných movitých věcí, nebyl-li přibrán znalec (§ 328 OSŘ)
- prodej sepsaných věcí v dražbě (§ 328b OSŘ)
- vydání výtěžku z prodaných věcí oprávněným nebo jiným věřitelům, popř. složení výtěžku u soudu (§ 331 a § 331a OSŘ)

⁵⁰ § 103 odst. 2 Instrukce Ministerstva spravedlnosti ze dne 3.12.2001, č.j. 505/2001-Org, kterou se vydává Vnitřní a kancelářský řád pro okresní, krajské a vrchní soudy

⁵¹ § 46 odst. 1 JŘ

- výběr vymáhané částky z vkladní knížky nebo jí obdobné jiné formy vkladu a úkony potřebné k uplatnění práv z vkladních listů, akcií, směnky, šeku, jiného listinného cenného papíru nebo jiné listiny, jejíž předložení je třeba k uplatnění práva (§ 334 OSŘ)
- úkony potřebné ke zpeněžení sepsaných zaknihovaných a imobilizovaných cenných papírů (§ 334a OSŘ)
- vyklizení nemovitostí, staveb, bytů a jiných místností, odevzdání vyklizených věcí povinnému nebo zletilému příslušníku jeho domácnosti, předání vyklizených věcí do úschovy obci nebo jinému vhodnému schovateli, uložení klíče od bytové náhrady u orgánu obce nebo u soudu, prodej nevyzvednutých věcí a rozdělení výtěžku z tohoto prodeje (§ 340 až 344 OSŘ)
- odebrání movitých věcí se vším, co k nim patří, povinnému nebo tomu, kdo je ochoten je vydat, a jejich odevzdání oprávněnému (§ 345 OSŘ)
- provedení výkonu rozhodnutí o nařízení předběžného opatření (§ 273a odst. 2 OSŘ)
- prodej movitých věcí při likvidaci dědictví prováděný podle ustanovení o výkonu rozhodnutí prodejem movitých věcí (§ 175u odst. 1 OSŘ)

Z uvedeného výčtu je patrné, že rozsah činnosti soudního vykonavatele je poměrně značný a mnohdy přesahuje rámec výkonu rozhodnutí prodejem movitých věcí, tak jako v případě odebrání movité věci při vyklizení nemovitosti. Vykonavatel ovšem není oprávněn rozhodovat a vydávat usnesení. Může ovšem, k zachování pořádku při výkonu rozhodnutí, činit opatření. Takovým opatřením může být například vykázání osoby z místa výkonu rozhodnutí v případě, že taková osoba hrubě narušuje výkon rozhodnutí. Právní předpisy poměrně konkrétně stanovují, jakými předměty musí být vykonavatel při výkonu rozhodnutí vybaven. Jedná se o doklad potvrzující jeho totožnost a funkci, aktovku, mapu, psací potřeby a v případě, že při provedení výkonu neužije služební vozidlo, také jízdenky městské hromadné dopravy⁵². Z mého pohledu se v tomto případě jedná o úpravu nadbytečnou a nevidím důvod, proč by měl vykonavatel disponovat kupříkladu mapou, pokud je dobře seznámen s terénem, ve kterém se pohybuje. Vhodnější by jistě bylo, pokud by toto bylo ponecháno na samotné vůli vykonavatele. Nezbytným pro výkon rozhodnutí je naopak úřední průkaz.

⁵² § 103 odst. 4 Instrukce Ministerstva spravedlnosti ze dne 3.12.2001, č.j. 505/2001-Org, kterou se vydává Vnitřní a kancelářský řád pro okresní, krajské a vrchní soudy

Vykonavatel je při provádění výkonu rozhodnutí povinen se prokázat tímto průkazem mezi jehož náležitosti patří jméno a příjmení vykonavatele, jeho funkce, označení okresního soudu, razítko a podpis předsedy okresního soudu a musí být připojena fotografie vykonavatele⁵³.

Je v zájmu nejen samotných účastníků vykonávacího řízení, ale i celé společnosti, aby proces výkonu rozhodnutí probíhal transparentně. Pokud by tedy došlo k situaci, kdy lze se zřetelem k poměru věci, k účastníkům řízení nebo jejich zástupcům, pochybovat o nepodjatosti vykonavatele, je to vždy důvod k vyloučení vykonavatele z provádění úkonů při výkonu rozhodnutí. Jakmile se vykonavatel dozvěděl o důvodu svého vyloučení, je povinen se zdržet dalších úkonů, pokud nejde o úkony nepřipouštějící odklad, a oznámit to se svým vyjádřením předsedovi senátu. Účastníci mají právo vyjádřit se k osobě vykonavatele a skutečnosti, pro které je vykonavatel vyloučen jsou povinni sdělit soudu. O vyloučení vykonavatele rozhoduje předseda senátu a proti jeho rozhodnutí není opravný prostředek přípustný. Dojde-li rozhodnutím předsedy senátu k vyloučení vykonavatele, provádí úkony, jež vyžaduje výkon rozhodnutí, jiný pracovník určený k tomu rozvrhem práce, zpravidla jiný vykonavatel⁵⁴.

⁵³ Čl. 5 odst. 1 a 2 Instrukce Ministerstva spravedlnosti ze dne 21. srpna 1996, č.j. 1360/95-OOD, kterou se vydává Řád pro soudní vykonavatele

⁵⁴ Čl. 3 ŘPSV

3.3.2.1. Ochrana bezpečnosti vykonavatele

Z náplně práce soudního vykonavatele je již na první pohled zřejmé, že se nejedná o žádné poklidné zaměstnání, naopak při něm poměrně často dochází ke konfliktním situacím. Bude pak v první řadě záležet na samotném vykonavateli, jak se dokáže s nastalou situací vyrovnat a nakolik ji dokáže zvládnout. V případě fyzického napadení jistě nelze na vykonavateli spravedlivě požadovat, aby se snažil útočníka zpacifikovat, spíše lze doporučit postup, kdy od provádění úkonu upustí a o průběhu úkonu sepíše protokol, ve kterém vylíčí všechny relevantní okolnosti a následně tento protokol předá vedoucímu soudní kanceláře.

Ve snaze předejít takovýmto nepříjemným situacím, které komplikují hladký průběh výkonu rozhodnutí, byla zřízena justiční stráž, a sice zákonem č. 555/1992 Sb., o Vězeňské službě a justiční stráž. Mezi hlavní oprávnění justiční stráže patří zjišťování totožnosti osob, které narušují pořádek nebo ohrožují bezpečnost v soudních budovách nebo v jiných místech výkonu a správy soudnictví, činit jiná nezbytná opatření k zajištění pořádku a bezpečnosti v soudních budovách a v jiných místech výkonu a správy soudnictví a plynulého a nerušeného průběhu soudního řízení. Při plnění úkolů justiční stráže se příslušník řídí pokyny předsedy soudu, určeného předsedy senátu, případně jiného pověřeného pracovníka soudu⁵⁵. Mimo jiné patří mezi úkoly justiční stráže také zajišťování bezpečnosti pracovníků soudu zejména před verbálními a fyzickými útoky, dále na pokyn předsedů soudu poskytuje doprovod a zajišťuje bezpečnost pracovníků při jejich služebních úkonech mimo budovu soudu nebo při transportu vyšších peněžních částek nebo soudních depozit. Justiční stráž rovněž plní na pokyn předsedy senátu nebo jiného pověřeného pracovníka soudu i další úkoly, zejména realizuje soudní rozhodnutí o vykazání konkrétních osob z jednací síně nebo jiného místa činnosti soudu, jakož i o vyklizení takových prostor, chrání úřední i další osoby v jednací síni nebo jiném místě činnosti soudu před napadením, provádí i další pokyny sledující zajištění klidu a pořádku v jednací síni nebo jiném místě činnosti soudu, bezpečnosti přítomných osob a nerušeného průběhu jednání. Samostatně může justiční stráž zasahovat na těchto

⁵⁵ § 22 odst. 1 zákona č. 555/1992 Sb., o Vězeňské službě a justiční stráž

místech jen tehdy, pokud její zákrok nesnese odkladu, anebo pověřená osoba k němu nemůže dát pokyn⁵⁶.

Justiční stráž je tedy povolána chránit bezpečnost i vykonavatelů, kteří v rozsahu pověření vyplývajícího ze shora uvedených právních předpisů plní úkoly výkonu soudnictví. Justiční stráž má tedy chránit bezpečnost vykonavatelů při jejich služebních úkonech, jakými jsou například prohlídka bytu a osobní prohlídka povinného, poskytovat doprovod při jednotlivých úkonech, při převážení věcí, při dražbě apod. Přítomnost justiční stráže při těchto úkonech však neznamená, že by justiční stráž nahrazovala činnost vykonavatele. Vykonavatel proto nemůže na ni přenášet úkoly a povinnosti, které náleží při výkonu rozhodnutí jemu samotnému⁵⁷. Spornou otázkou může být, zda by vykonavatel mohl dát justiční stráži pokyn k tomu, aby ta odstranila fyzický odpor povinného, který brání vstupu do bytu či do jiné místnosti. Odpověď bude záviset na výkladovém posouzení takové situace, totiž zda se v tomto případě jedná o hrubé rušení výkonu nebo nikoli. Já osobně jsem toho názoru, že takovýto fyzický odpor, bránící vykonavatelovi ve vstupu do bytu či jiné místnosti a tím v provedení příslušného úkonu, můžeme kvalifikovat jako hrubé rušení výkonu rozhodnutí, tudíž by vykonavatel mohl dát pokyn k vykázaní rušitele z místa provádění úkonu⁵⁸ a požádat příslušníka justiční stráže, aby tento jeho pokyn realizoval.

Vedle výše popsané pomoci justiční stráže, může vykonavatel požádat o pomoc i nejbližší policejní orgán, ovšem pouze za předpokladu, že jsou pro to důvody stanovené zvláštním předpisem⁵⁹. Tímto zvláštním právním předpisem je zákon č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky. Podmínky poskytnutí ochrany policejním orgánem zakotvuje § 44, když stanoví, že policejní útvary poskytnou ochranu osobám pověřeným výkonem rozhodnutí soudu nebo jiného státního orgánu nebo orgánu obce, nemohou-li tyto osoby z důvodu ohrožení života nebo zdraví výkon rozhodnutí provést a požádají-li o poskytnutí této ochrany.

⁵⁶ § 2 instrukce Ministerstva spravedlnosti ze dne 27.12.1992 č.j. 3556/91 – ODD, o justiční stráži

⁵⁷ § 46 odst. 2 JŘ

⁵⁸ srov. § 48 věta druhá JŘ

⁵⁹ § 48 věta třetí JŘ

3.3.3. Příprava výkonu rozhodnutí

V této fázi výkonu rozhodnutí, tedy ještě před přikročením k samotnému soupisu movitých věcí, půjde zejména o to, připravit vykonavateli veškeré podklady pro zdárný průběh výkonu rozhodnutí. Zásadní úlohu v této fázi řízení zastává vedoucí soudní kanceláře, který dává vykonavateli pokyn k provedení soupisu movitých věcí, za tímto účelem mu odevzdává příslušný spis a v neposlední řadě je mu svěřen dohled nad činností soudního vykonavatele a kontrola dodržování lhůt při výkonu rozhodnutí. Pro úkony ve vykonávacím řízení obecně platí, že mají být provedeny co nejhospodárněji a co nejrychleji, zejména rychlost provedení jednotlivých úkonů hraje zásadní roli. Vyjma termínu dražby a vyklizení, určuje termíny jednotlivých úkonů sám vykonavatel, přičemž stanovil-li předseda senátu lhůtu k provedení jednotlivého úkonu, musí být vykonavatelem dodržena. Ve snaze předejít možným negativním krokům vykonavatelů, spočívajícím především v tom, aby preferovali provádění soupisů tam, kde lze předpokládat snadné vymožení plnění, například vzhledem k nízké výši vymáhané částky apod., platí pravidlo, že věci napadlé k výkonu rozhodnutí se provádějí zpravidla v tom pořadí, v jakém byly doručeny do oddělení výkonu rozhodnutí. Pochopitelně by nebylo rozumné tuto zásadu dodržovat bezvýjimečně a určité okolnosti, například místa prováděných soupisů nebo skutečnost, že proti těmto povinnému bylo podáno v krátké lhůtě několik návrhů, opodstatňují postup odlišný. Požadavek hospodárnosti řízení a efektivního vynakládání prostředků státního rozpočtu musí dojít svého uplatnění i při činnosti soudního vykonavatele při provádění soupisu movitých věcí. Z tohoto důvodu jistě nebude považováno za pochybení vykonavatele, jestliže kupříkladu soustředí věci proti několika různým povinným v téže obci, čímž se stane, že některá věc bude jím vyřizována dříve než by jinak časově podle nápadu věci měla přijít na řadu, nebo naopak přijde na řadu dříve právě proto, že je připraven a na řadě úkon proti těmto povinnému nebo v téže obci⁶⁰.

Důležitým faktorem, který může sehrát podstatnou roli v tom, zda bude u konkrétního povinného s úspěchem proveden soupis movitých věcí či nikoli, je čas provedení takového soupisu. Čl. 6 odst. 5 ŘPSV ukládá vykonavateli provedení jednotlivých úkonu podle okolností případu v takovou denní dobu, kdy se dá

⁶⁰ Tripes, A. Činnost soudního vykonavatele při výkonu rozhodnutí prodejem movitých věcí. Právní praxe, 1995, č. 6, s. 342

předpokládat nejspíše dosažení výsledku. Za takovýto výsledek bude nutno považovat nejen sepsání movitých věcí povinného, ale i doručení příslušných písemností povinnému. Z tohoto důvodu by mělo být preferováno osobní zastižení povinného. Na základě praktických poznatků lze doporučit provádění výkonu v časných ranních hodinách nebo naopak v pozdějších večerních hodinách, kdy je předpoklad zastižitelnosti povinných v jejich bytě největší. Na otázku, zda je možné provádět výkon rozhodnutí i ve dnech pracovního klidu, dává výše uvedená instrukce jednoznačně kladnou odpověď⁶¹. Naproti tomu nelze provádět výkon rozhodnutí v době nočního klidu, tedy mezi desátou hodinou večerní a šestou hodinou ranní.

Jak už bylo výše uvedeno, povinný se nesmí o chystaném soupisu movitých věcí dozvědět dříve, nežli k němu vykonavatel přistoupí. Z tohoto důvodu povinný doposud nemohl obdržet usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí. Doručování písemností souvisejících s výkonem rozhodnutí tak provádí až vykonavatel při samotném soupisu. Zároveň se spisem předá vedoucí soudní kanceláře vykonavateli i usnesení a jiné písemnosti, které mají být při výkonu rozhodnutí doručeny. Za jiné písemnosti, které mají být při výkonu rozhodnutí doručeny je třeba považovat zejména návrh na nařízení výkonu rozhodnutí, jehož stejnopis musí být povinnému doručen spolu s unesením o nařízení výkonu rozhodnutí⁶². Pokud jde o usnesení, bude třeba pamatovat na to, aby vykonavatel měl při úkonu k dispozici takový počet stejnopisů usnesení, aby mohlo být doručeno nejen povinnému, ale případně i manželu povinného, pokud by byl soupisem postižen majetek spadající do společného jmění manželů.

Vedoucí soudní kanceláře rovněž vykonavateli vydá kvitanční sešit, tak aby bylo možné přijmout od povinného i eventuální plnění v hotovosti. Náležitosti kvitančního sešitu nejsou právními předpisy nikterak upraveny, nejčastěji se proto bude jednat o běžný sešit stvrzenek, který umožňuje alespoň jeden průpis. Správné použití kvitančního sešitu náleží kontrolovat vedoucímu soudní kanceláře, který je povinen do tří dnů po úkonu prověřit podle kvitančního sešitu a podle spisu, zda odebrané peníze byly odevzdány oprávněnému, popřípadě uloženy na účet soudu.

Mezi neopomenutelné úkony vykonavatele ve fázi přípravy na soupis movitých věcí, je vyrozumění oprávněného o tom, kdy a kde bude úkon vykonán. Je právem oprávněného, aby se provádění soupisu osobně účastnil a mohl tak jeho průběh do

⁶¹ srov. k tomu: ...tedy i v době mimo rozvrženou pracovní dobu a ve dnech pracovního klidu...

⁶² § 79 odst. 3 OSŘ ve spojení s § 254 odst. 1 OSŘ

značné míry ovlivnit, například tím, že výslovně prohlásí, které věci do soupisu nepožaduje pojmout⁶³. Nelze si představovat, že by oprávněný na osobní účasti při provádění soupisu trval vždy. Naopak, vzhledem k poměrně značné časové náročnosti tohoto úkonu, bude v praxi situace spíše opačná. Tento fakt ovšem nikterak nezbavuje vykonavatele jeho povinnosti oprávněného o soupisu vyrozumět, ledaže by oprávněný již v návrhu na nařízení výkonu rozhodnutí výslovně prohlásil, že osobní účast při provádění soupisu nepožaduje.

Součástí přípravy na soupis musí být i vyčíslení výše nároku oprávněného podle usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí. Takovýto přehled o výši nároku oprávněného má zásadní význam pro představu vykonavatele v jakém rozsahu bude třeba zabavení vykonat. Jsou-li součástí nároku oprávněného i úroky z prodlení, bude třeba je dopočítat ke dni, ve kterém má být soupis vykonán, a to pro případ, že by došlo při soupisu k dobrovolnému plnění povinným, příp. mu byla odňata finanční hotovost, plně uspokojující nárok oprávněného. Do celkové vymáhané částky za povinným, bude třeba vedle jistiny a úroků z prodlení, započíst i náklady předcházejícího řízení a náklady spojené s výkonem rozhodnutí a konečně, i další náklady, které mohou dodatečně s výkonem rozhodnutí vzniknout, například přibrání zámečníka, náklady dražby apod.

⁶³ § 326 odst. 4 OSŘ

3.3.4. Soupis movitých věcí

Velmi důležitou fází při výkonu rozhodnutí prodejem movitých věcí je soupis. Výše bylo uvedeno a podrobněji pojednáno o tom, že tato agenda je svěřena do rukou vykonavatele. Na tomto stadiu výkonu rozhodnutí ve značné míře závisí celková úspěšnost tohoto způsobu výkonu rozhodnutí. Pomineme-li případy dobrovolného plnění povinným vykonavatelem ještě před samotným provedením soupisu, je právě soupis movitých věcí povinného tím základním předpokladem k tomu, aby vymáhaná pohledávka oprávněného mohla být uspokojena. To však platí pouze tehdy, podaří-li se do soupisu zahrnout movité věci v takovém rozsahu, aby to postačovalo k plnému uspokojení pohledávky oprávněného, včetně jejího příslušenství a nákladů řízení. U menších vymáhaných částek je taková pravděpodobnost pochopitelně mnohem vyšší nežli-li u částek v řádech statisíců korun, přesto, ačkoli to tak na první pohled nemusí vypadat, půjde o úkol nesnadný. Pokud se zamyslíte nad aktuální hodnotou všech zabavitelných movitých věcí, které jsou umístěny ve Vašem bytě a vezmete-li v úvahu, že při následném prodeji v dražbě činí jejich vyvolávací cena třetinu odhadu, pak získáte reálnou představu o náročnosti takového úkolu. Tímto nechci tuto skutečnost nikterak zobecňovat, samozřejmě, že hodnota majetku bude u jednotlivých povinných zcela odlišná a bude vždy záviset na konkrétní situaci. Závěry z praxe však ukazují, že plné uspokojení pohledávky oprávněného výkonem rozhodnutí prodejem movitých věcí není tak časté, jak se většina laické veřejnosti domnívá. Podaří-li se do soupisu pojmout věci v takovém rozsahu, který plně postačuje k uspokojení pohledávky oprávněného včetně jejího příslušenství, stále to ještě nemusí znamenat, že nakonec dojde k plnému uspokojení oprávněného. Důvod je jednoduchý. Sepsané věci nebudou ani při opětovné dražbě prodány, avšak v takovéto situaci se oprávněnému naskýtá možnost si tyto neprodané věci převzít a tím alespoň v naturální podobě pokrýt svoji pohledávku. Oproti tomu bezvýsledný soupis pro oprávněného znamená, že nebude se svou pohledávkou uspokojen vůbec.

3.3.4.1. Místo provedení soupisu movitých věcí

Dle zákonného ustanovení⁶⁴ se soupis movitých věcí provádí v bytě povinného. Toto vymezení místa výkonu rozhodnutí dopadá pouze na fyzické osoby. V případě právnických osob a fyzických osob, které jsou podnikateli, doplnila novela občanského soudního řádu místo, na kterém lze provést soupis movitých věcí o sídlo právnické osoby, event. o místo podnikání.

Bytem povinného rozumíme soubor místností nebo jen jediná místnost, které jsou podle pravomocného rozhodnutí stavebního úřadu určeny k trvalému bydlení. O byt povinného jde při provedení výkonu rozhodnutí prodejem movitých věcí tehdy, jestliže byt užívá nejen na základě vlastnického práva, práva odpovídajícího věcnému břemeni, práva nájmu bytu nebo práva podnájmu bytu, ale i z dalších důvodů, např. jako člen společné domácnosti vlastníka bytu nebo domu nebo nájemce bytu nebo po dohodě s ním, na základě výpůjčky, popřípadě bez právního důvodu nebo protiprávně. Předpokladem je ovšem vždy skutečnost, že povinný byt skutečně užívá, tj. zdržuje se v něm s úmyslem zdržovat se trvale a tohoto důvodu v něm má umístěny své věci⁶⁵. Z uvedeného tedy vyplývá, že zásadním kritériem při určení zda se jedná či nejedná o byt povinného, je jistá fakticita užívání. Z pohledu provádění výkonu rozhodnutí prodejem movitých věcí proto nepůjde o byt povinného v případě, kdy je v určitém bytě pouze na návštěvě nebo v bytě pouze příležitostně přespává a to i tehdy, je-li povinný vlastníkem takového bytu. Nalézt v praxi hranici mezi skutečným užíváním bytu a pouhou příležitostnou návštěvou bytu povinným nemusí být vždy zcela jednoznačné. Bude proto na vykonavateli, aby si vhodným způsobem ověřil bytové poměry povinného, zejm. dotazem v okolí označeného bytu, na obecním úřadě, případně u jiného orgánu.

Sídlem povinné právnické osoby je adresa, kde právnická osoba skutečně sídlí, tedy místo, kde je umístěna její správa a kde se veřejnost může s právnickou osobou stýkat⁶⁶. Právní důvod užívání prostor na adrese svého sídla zde není relevantní.

Místem podnikání povinného se pro účely provedení výkonu rozhodnutí prodejem movitých věcí rozumí každé místo, v němž fyzická nebo právnická osoba,

⁶⁴ § 326 odst. 1 OSŘ

⁶⁵ Bureš, J., Drápal, L., Krčmář, Z. a kol. Občanský soudní řád. Komentář. II. díl. 7. vydání. Praha : C. H. Beck, 2006, 1604 s.

⁶⁶ srov. § 19c odst. 1 OZ

kteřá je podnikatelem, vykonává svou podnikatelskou činnost. Opět není podstatné z jakého právního titulu užívá takové místo, ale je podstatné to, že na tomto místě skutečně provozuje svou podnikatelskou činnost a že z tohoto důvodu zde má umístěny své věci.

Vedle výše uvedeného lze soupis movitých věcí provést i na jiném místě, kde má povinný své věci umístěny, pokud takové další místo oprávněný ve svém návrhu uvedl⁶⁷. Pokud bylo oprávněnému známo jiné místo, kde má povinný umístěny své věci a opomenul toto místo již v návrhu označit, mělo to pro něj před novelou občanského soudního řádu č. 30/2000 Sb. značně nepříznivé důsledky. Právní praxe se totiž při bezvyslednosti soupisu movitých věcí uchýlovala k zastavení výkonu rozhodnutí. Oprávněnému následně nezbyla jiná možnost, nežli v odvolání proti zastavení výkonu rozhodnutí sdělit soudu nové poznatky o majetku povinného. Nutno dodat, že v těchto případech většinou odvolací soudy oprávněným vyhověly a původní usnesení o zastavení výkonu rozhodnutí zrušovaly s pokynem, aby bylo řízení doplněno novým soupisem (např. na nově označeném místě apod.).

Současná platná právní úprava je pro oprávněného příznivější v tom směru, že mu umožňuje při bezvyslednosti soupisu, po předcházející výzvě a ve stanovené lhůtě označit soudu jiné místo, kde jsou věci povinného, které by mohly být prodány⁶⁸. Výzva oprávněnému nemá povahu usnesení, proto se jako nejvhodnější jeví, aby takovouto výzvu činil přímo vykonavatel společně s vyzuměním o bezvyslednosti soupisu. Pokud jde o lhůtu, ve které má oprávněný na výzvu reagovat, je třeba ponechat mu prostor k učinění potřebných kroků vedoucích ke zjištění dalšího místa, kde jsou věci povinného umístěny. Jako optimální se jeví lhůta třicetidenní.

⁶⁷ srov. § 323 odst. 2 OSŘ

⁶⁸ srov. § 326a OSŘ

3.3.4.2. Protokol o soupisu

Vykonavatel je povinen o každém úkonu sepsat protokol. Soupis movitých věcí je důležitou součástí při samotném provádění výkonu rozhodnutí prodejem movitých věcí, proto jsou náležitosti protokolu o tomto úkonu upraveny jednotným vzorem⁶⁹.

Vedle obecných náležitostí každého protokolu, kterými jsou

- označení soudu
- místo, čas a předmět jednání
- jména a příjmení soudních pracovníků, kteří se zúčastnili výkonu, jména a příjmení přítomných účastníků a jejich zástupců a jména, příjmení a bydliště a rodná čísla dalších osob, které jsou úkonu přítomny
- stručné výstižné vylíčení průběhu úkonu, zejména podané návrhy
- zjištění, že usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí bylo doručeno povinnému, popřípadě jeho manželovi
- zjištění jména, příjmení a adresy manžela povinného,

obsahuje protokol o soupisu movitých věcí ještě některé náležitosti zvláštní, dané samotnou povahou tohoto úkonu. Sepsané věci se uvedou v protokolu o soupisu jednotlivě pod řadovými čísly a stručně se popíší. Vedle stručného popisu sepsaných věcí lze doporučit provést fotodokumentaci těchto věcí. U jednotlivých věcí se uvede pravděpodobný výtěžek, kterého bude dosaženo jejich prodejem. Nadto se v protokolu o soupisu movitých věcí uvede zejména

- zda se soupis provádí zároveň pro několik oprávněných (v tom případě se uvedou jejich jména a příjmení a čísla soupisu)
- zda sepsané věci nebyly již podle prohlášení povinného nebo někoho, kdo byl při soupisu přítomen, postiženy výkonem rozhodnutí, prováděným soudem nebo jiným státním orgánem
- jaké jsou podle zběžného zjištění vykonavatele osobní, majetkové a rodinné poměry povinného v rozsahu, nutném pro posouzení postižitelnosti jednotlivých věcí

⁶⁹ Sdělení Ministerstva spravedlnosti ze dne 1.2.2002, č.j. 514/2001-ORG kterým se uveřejňují skupiny vzorů „tr.ř., o.s.ř., k.ř., d.ř.“, doporučené pro použití v trestním a v občanském soudním řízení

- zda sepsané věci pravděpodobně stačí k uspokojení pohledávky oprávněného včetně jeho nákladů řízení i případných nákladů řízení placených státem.

Nalezne-li vykonavatel věci, které musí povinnému ihned odebrat, zejm. hotové peníze, valuty, zlato, cenné papíry a vkladní knížky, poznamená tuto skutečnost v soupise a na odebrané věci vydá povinnému stvrzenku. Po provedeném soupisu vrátí vykonavatel spis s tímto soupisem vedoucímu soudní kanceláře⁷⁰.

⁷⁰ srov. Čl. 30 ŘPSV

3.3.4.3. Provedení soupisu movitých věcí

Před samotným úkonem soupisu movitých věcí ukládá právní řád vykonavateli, aby vyzval povinného k dobrovolnému plnění. Pokud povinný na základě této výzvy dobrovolně splní vymáhanou částku i s příslušenstvím, tj. s úroky z prodlení, náklady oprávněného a soudního poplatku, je tím dosaženo samotného účelu vykonávacího řízení a další provádění soupisu se v tomto případě jeví nadbytečným. Vykonavatel je povinen vydat povinnému na toto dobrovolné peněžitě plnění stvrzenku z příslušného kvitančního sešitu. Nezřídka kdy může nastat situace, kdy povinný není v bytě při provádění soupisu přítomen, avšak v bytě povinného je přítomna jiná osoba. V tomto případě se vykonavatel dotáže této osoby, zda je ochotna plnit za povinného⁷¹. Je-li tato osoba zletilá a je-li ochotna plnit dobrovolně za povinného, má takové plnění stejné důsledky, jako plnění samotným povinným. Vedle výše uvedených případů nedojde v důsledku jednání povinného k samotnému soupisu movitých věcí ještě v případě, prokáže-li povinný hodnověrným způsobem vykonavateli, že zaplatil oprávněnému celkovou dlužnou částku včetně příslušenství. Nestačí tedy pouhé tvrzení povinného o tom, že zaplatil, aniž by toto své tvrzení doložil dokladem o zaplacení, rovněž nestačí k upuštění od soupisu částečné plnění oprávněnému. V tomto případě však vykonavatel přistoupí k soupisu pouze v tom rozsahu, který odpovídá zbytku vymáhané pohledávky.

Nesplní-li povinný dobrovolně, popřípadě byl-li oprávněný uspokojen jen částečně, přikročí vykonavatel k soupisu. Ohledně rozsahu soupisu platí obecně, co již bylo v této práci zmíněno, a sice, že musejí být sepsány věci pouze v tom rozsahu, aby výtěžek prodeje sepsaných věcí postačil k uspokojení vymáhané pohledávky oprávněného spolu s náklady výkonu rozhodnutí. Nikoli nepodstatné, zejména s ohledem na věci vyloučené z výkonu rozhodnutí z důvodu nezbytné potřeby k uspokojování hmotných potřeb svých a své rodiny, je vykonavatelovo zjištění některých významných rodinných a osobních poměrů povinného, např. zda je ženatý, zda má nezletilé děti, zda s ním v bytě bydlí ještě nějaké další osoby apod. Takovéto zjištění relevantních skutečností provádí vykonavatel nejčastěji prostým dotazem na povinného, příp. jiné osoby přítomné v místě soupisu.

⁷¹ Čl. 10 odst. 3 ŘPSV

Při provádění soupisu platí a priori, že sepsány mají být movité věci povinného, a to takové věci, se kterými může povinný volně nakládat. Skutečnost, že povinný není vlastníkem určité věci, ale kupříkladu pouze držitelem, nebrání vykonavateli, aby takovou věc do soupisu pojal. Předpokladem je tedy to, že povinný má věc u sebe a může s ní volně nakládat. Výkonu rozhodnutí podléhají všechny věci (s výjimkou věcí z výkonu rozhodnutí vyloučených), které má povinný ve stejném bytě, nebytových místnostech nebo provozních prostorách, ledaže tam byly přineseny těmi, kdo jsou pouze na návštěvě⁷². Účelem výkonu rozhodnutí je postižení majetku konkrétního povinného, nikoli třetích osob od povinného odlišných, je proto zcela zřejmé, že nebude moci být pojat do soupisu kupříkladu mobilní telefon bratra povinného, který je u něj v době konání soupisu na návštěvě. Jiná by byla situace, kdy povinnému jeho bratr mobilní telefon zapůjčil k užívání a povinný by nebyl schopen vykonavateli hodnověrným způsobem doložit vlastnické právo bratra k takto zapůjčenému telefonu. Pouhé tvrzení povinného by v tomto případě nepostačovalo a vykonavatel by musel mobilní telefon do soupisu pojmout. Sepsány mohou být i věci povinného, které má u sebe jiná osoba, ovšem pouze za předpokladu, že tato osoba je ochotna je vykonavateli vydat, odmítne-li, vykonavatel se omezí pouze na to, že takové prohlášení o odepření vydání movité věci poznamená do protokolu. Naproti tomu do soupisu se nepojmou movité věci, které tvoří příslušenství nemovitosti. Rovněž není možné sepsat movité věci, o kterých povinný prokáže, že je užívá na základě smlouvy o nájmu věci, typicky na základě leasingových smluv. Bližší vodítko pro vykonavatele, určující jaké věci mají být sepsány, stanovuje ve svém prvním odstavci § 326 OSŘ, který říká, že sepsány mají být movité věci, které povinný může nejspíše postrádat a které se nejsnáze prodají. Cílem této zákonné úpravy je na jedné straně co nejšetrnější postup při soupisu vůči povinnému a na straně druhé co největší efektivita při prodeji sepsaných věcí a následné uspokojení oprávněného. Typickým příkladem takovýchto věcí jsou například předměty z drahých kovů apod.

Zcela opačný přístup je třeba zaujmout k věcem, které se snadno a rychle kazí. Takovéto věci se sepíší toliko, není-li jiných vhodných věcí a lze-li zajistit jejich rychlý prodej, případně je-li oprávněný ochoten je převzít na krytí své pohledávky. Povaha těchto věcí určuje i odlišný postup při následném prodeji. Sepsané věci, které se rychle kazí je povinen vykonavatel ihned povinnému odebrat, následně soud určí jejich

⁷² Čl. 21 odst. 2 písm. a) ŘPSV

cenu, za kterou se pak bezodkladně prodají mimo dražbu. Nenajde-li se ihned zájemce, který by tyto věci koupil, nabídne je soud ke koupi za určenou cenu oprávněnému. Jestliže ani oprávněný neprojeví o koupi zájem, soud je vyloučí, aniž by o tom vydával zvláštní rozhodnutí, ze soupisu a vrátí povinnému⁷³.

Zákonná úprava se výslovně nezmiňuje o možnosti postihnout výkonem rozhodnutí prodejem movitých věcí živá zvířata. Z právního hlediska považujeme živá zvířata za věci sui generis, proto jejich postižení výkonem rozhodnutí nelze vyloučit, ba naopak, v některých případech může jejich prodej sehrát významnou úlohu při uspokojení pohledávky oprávněného. Soudní praxe dospěla k závěru, že v případě živých zvířat je třeba postupovat analogicky s postižením věcí, které se rychle kazí. Čl. 23 odst. 5 ŘPSV stanoví, že zvířata se sepíší, pokud

- je možné pro ně pro účely dražby zajistit odborný odvoz a péči
- je možno provést se souhlasem povinného dražbu v jeho prostorách
- je oprávněný ochoten je převzít obdobně jako u věcí, které se rychle a snadno kazí.

Sepsané movité věci, které byly ponechány na místě soupisu, tj. nebyly ihned vykonavatelem zajištěny, se vhodným způsobem označí, tak aby bylo patrné, kterým soudem byly sepsány a v jaké věci výkonu rozhodnutí. Nejčastějším případem označení sepsaných věcí je nálepka, obsahující údaj o tom, který soud věc sepsal, kdo je oprávněným, spisovou značku věci, den soupisu věci a pořadové číslo, pod kterým byla věc pojata do soupisu. Nálepku je třeba na věci umístit tak, aby nedošlo k poškození věci a aby nebylo možné ji odstranit. Dlužno podotknout, že právní úprava občanského soudního řádu před účinností novely č. 30/2000 Sb. neobsahovala ustanovení o označení sepsaných movitých věcí. Důvodem, proč byl tento postup zmíněnou novelou upraven, je jednak v tom, aby třetí osoby byly seznámeny se stavem věcí a v neposlední řadě také v tom, aby se předešlo nejasnostem při eventuálním střetu např. s exekucí správní či daňovou.⁷⁴

⁷³ Bureš, J., Drápal, L., Krčmář, Z. a kol. Občanský soudní řád. Komentář. II. díl. 7. vydání. Praha : C. H. Beck, 2006, 1608 s.

⁷⁴ Tripes, A. Exekuce v soudní praxi. 3. vydání. Praha : C. H. Beck, 2006, s. 415

3.3.5. Odhad

Odhadem sepsané movité věci rozumíme její ocenění v penězích, nezbytné pro uskutečnění dalšího stadia vykonávacího řízení, a sice dražby. Jedná se tedy ve své podstatě o určitou přípravnou fázi, bez které by nebylo možno dosáhnout samotného účelu vykonávacího řízení. Odhad se provádí teprve po právní moci usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí, s výjimkou případů, kdy je cena sepsané movité věci stanovena úředně⁷⁵. Účelem odhadu je získat informace o ceně, za kterou by bylo možno věc s největší pravděpodobností prodat a zároveň se tato cena, resp. její třetina stává spodní hranicí při následné dražbě.

Podle povahy sepsané věci provádí odhad buďto samotný vykonavatel nebo soudem přibraný znalec. Vykonavatel je oprávněn provést odhad věci menší hodnoty, typicky se bude jednat o případy běžného vybavení domácnosti, jako například spotřební elektronika, náradí, bytové doplňky apod. Při odhadu vychází vykonavatel jednak z vlastních zkušeností získaných za dobu své praxe, jednak je oprávněn využít konzultace s odborníky, například s prodejci elektroniky, dokonce není vyloučena ani konzultace se samotným znalcem v příslušném oboru. V tomto případě však určení odhadní ceny zůstává odhadem provedeným vykonavatelem, nikoli znalcem. Výše bylo v této práci zmíněno, že již při provádění soupisu vykonavatel odhadne přibližnou cenu sepisovaných věcí. Tento odhad slouží vykonavateli k získání představy o potřebném rozsahu prováděného soupisu a je třeba ho odlišit od odhadu ve smyslu § 328 OSŘ. Nelze ovšem vyloučit, aby se takto provedené ocenění movitých věcí stalo podkladem pro pozdější odhad, který bude převzat do usnesení o dražebním roku.

Znalec bude přibrán soudem (nelze vyloučit ani přibrání znalce samotným vykonavatelem) v případech, kdy je vzhledem k povaze věci nutné aplikovat jisté odborné znalosti. Typickým příkladem, kdy bude nutné přibrat znalce, je oceňování drahých kovů. Předpokladem k provedení odhadu znalcem je, že bude osobně seznámen s oceňovanou movitou věcí. Nachází-li se tato věc v místě, kde byl proveden soupis, např. v bytě povinného, bude nutné zajistit znalci přístup k věci, neboť znalec v žádném případě není oprávněn zjednat si sám přístup do bytu povinného. Odhad provedený znalcem nemá povahu znaleckého posudku jako

⁷⁵ § 5 zákona č. 526/1990 Sb., o cenách

důkazu ve smyslu § 127 OSŘ, proto nebude nutné vyhotovovat znalecký posudek, postačovalo by, kdyby byl provedený odhad zachycen toliko v protokole. Za provedení odhadu znalci náleží odměna⁷⁶.

Odhad ve smyslu § 328 OSŘ nemá povahu soudního rozhodnutí, není tedy třeba o něm účastníky speciálně vyrozumívat, stačí, že jsou s ním seznámeni v usnesení o dražebním roku. Rovněž není účastníkům umožněno bránit se proti odhadu cestou opravných prostředků. Nakolik se odhad přiblížil poptávce dražitelů ukáže až samotný průběh dražby.

⁷⁶ blíže k tomu viz. zákon č. 36/1967 Sb. a vyhláška č. 37/1967 Sb.

3.3.6. Zajištění movitých věcí

Hlavním cílem institutu zajištění sepsaných movitých věcí je ochrana před jakoukoli účelovou dispozicí povinného nebo i třetích osob s těmito věcmi. Dřívější právní úprava umožňovala zajištění věcí pouze za předpokladu, že zde existovala důvodná obava z neoprávněné dispozice s těmito věcmi. Za současného stavu platí zásada, že je soud povinen postarat se o vhodné zajištění sepsaných věcí, navrhne-li to oprávněný. Právní předpisy nestanoví zcela jednoznačně, kdy musí oprávněný tento návrh podat, lze usuzovat, že postačí, pokud oprávněný vznesl návrh na zajištění věcí až po návrhu na nařízení výkonu rozhodnutí, nejpozději však při soupisu movitých věcí. V některých případech je dokonce soud povinen zajistit věci ex offio, tak tomu bude tehdy, ukládá-li mu to zákon nebo jiné obecně závazné předpisy nebo pokud byly sepsány hotové peníze v české měně, předměty ze zlata, peněžní prostředky v cizí měně a jiné devizové hodnoty, vkladní knížky, vkladní listy, listinné cenné papíry, věci, které se rychle kazí a věci, které byly soudu odevzdány třetími osobami.

Zajištění sepsaných věcí provádí sám vykonavatel a lze říci, že existují tři způsoby, jak zajištění věcí uskutečnit. První možností je uložení u vhodného schovatele a to buďto na základě rámcové smlouvy, která je uzavřena mezi soudem a schovatelem nebo na základě individuální smlouvy uzavřené ad hoc. Druhou možností je uložení věcí u soudu, ovšem pouze za předpokladu, umožňuje-li to povaha zajišťovaných věcí. Třetí možností je pak uložení zajištěných věcí do místnosti povinného, zde se ovšem vyžaduje jak souhlas samotného povinného, tak zároveň i souhlas oprávněného. Zatímco poslední dva způsoby zpravidla nevyžadují žádné další náklady spojené se zajištěním věcí, první způsob, tedy uložení věcí u vhodného schovatele s sebou ve většině případů náklady přináší. Z tohoto důvodu také zákon oprávněnému ukládá povinnost složit na takto vzniklé náklady zálohu⁷⁷. Pro případ, že by záloha na náklady spojené se zajištěním věcí nebyla oprávněným u soudu složena, soud, resp. vykonavatel zajištění neprovede, učiní o tom záznam do spisu a spis vrátí vedoucímu soudní kanceláře.

⁷⁷ § 327 odst. 2 OSŘ

O zajištění sepsaných movitých věcí se žádné zvláštní rozhodnutí nevydává, pouze se poznamená v protokolu o soupisu⁷⁸. O zajištěných movitých věcech je pochopitelně nutné vést evidenci, tak aby u soudu nedocházelo k záměnám mezi takto zajištěnými věcmi. K tomuto účelu slouží tzv. „kniha movitých věcí pro dražbu“, o jejíž vedení se stará pracovník soudu, pověřený k tomu předsedou senátu, takovým pracovníkem může být i samotný vykonavatel. Každá věc musí být označena popiskou s označením položky, pod kterou je v této knize evidována⁷⁹.

⁷⁸ srov. k tomu znění důvodové zprávy k novele č. 30/2000 Sb.

⁷⁹ Čl. 33 odst. 5 ŘPSV

3.3.7. Dražba

Občanský soudní řád pojem „dražba“ nikterak blíže nedefinuje, zákonnou definici tohoto pojmu nám poskytne § 2 písm. a) zákona č. 26/2000 Sb., o veřejných dražbách a zní takto: *„dražba je veřejné jednání, jehož účelem je přechod vlastnického nebo jiného práva k předmětu dražby, konané na základě návrhu navrhovatele, při němž se licitátor obrací na předem neurčený okruh osob přítomných na předem určeném místě s výzvou k podávání nabídek a při němž na osobu, která za stanovených podmínek učiní nejvyšší nabídku, přejde příklepem licitátora vlastnictví nebo jiné právo k předmětu dražby, nebo totéž veřejné jednání, které bylo licitátorem ukončeno z důvodu, že nebylo učiněno ani nejnižší podání“.*

Tato definice je ovšem platná pouze pro účely výše uvedeného zákona a již na první pohled je zcela zřejmé, že není aplikovatelná na dražbu ve smyslu § 328b OSŘ. Hlavní rozdíl spatřuji v tom, že dražba při prodeji movitých věcí není jednáním, ale jiným úkonem soudu čili soudním rokem, jehož účelem je sice přechod vlastnického práva k vydražené věci na vydražitele, nikoli ovšem účelem primárním. Tímto primárním účelem je dle mého názoru docílení přeměny (transmutace) dražené movité věci do peněžní podoby a následné plné uspokojení pohledávky oprávněného. Lze tedy konstatovat, že postup při dražbě movitých věcí se řídí především § 328b, § 329, a § 330 OSŘ a s přihlédnutím ke smyslu § 254 odst. 1 OSŘ lze užít i ustanovení části první a třetí občanského soudního řádu, avšak jen taková, která upravují činnost soudu při jiných úkonech než při jednání⁸⁰.

V celé fázi výkonu rozhodnutí prodejem movitých věcí zaujímá dražba velice důležitou úlohu na cestě za naplněním účelu vykonávacího řízení. Právě v dražbě movitých věcí se totiž rozhoduje o tom, zda budou získány peněžní prostředky k uspokojení oprávněného. Zákon zná ale i některé případy, spíše výjimečné povahy, kdy k dražbě movitých věcí při jejich následném prodeji nedochází. Jedním z takových případů je zajištění a následný prodej věcí, které se rychle kazí, o čemž bylo již pojednáno na jiném místě této práce. Druhým případem je prodej věcí významné kulturní povahy, zejm. zvláště významná výtvarná díla a památky, rukopisy zvláště významných literárních děl, osobní památky a korespondence zvláště významných

⁸⁰ Bureš, J., Drápal, L., Krčmář, Z. a kol. Občanský soudní řád. Komentář. II. díl. 7. vydání. Praha : C. H. Beck, 2006, 1612 s.

spisovatelů a jiných kulturních činitelů apod.⁸¹. V těchto případech je třeba, s ohledem na zachování kulturního dědictví, tyto věci nabídnout ke koupi mimo dražbu institucím, jejichž posláním je péče o takovéto památky⁸². V písemné nabídce soud uvede též cenu, která musí činit nejméně odhadnutou cenu, a poučení, že zájemce musí nabídku přijmout nejpozději ve lhůtě třiceti dnů od jejího doručení a že v téže lhůtě je povinen složit u soudu stanovenou cenu. Se zájemcem se následně uzavře kupní smlouva, která představuje právní titul nabytí vlastnického práva k těmto věcem. V případě, že ve stanovené lhůtě nebude o koupi projevěn zájem nebo složena určená cena, nabídka pozbývá právní účinky a soud prodá i tyto věci v dražbě. Při určení toho, zda se jedná o předměty významné kulturní, historické či umělecké povahy lze doporučit, aby si soud v těchto případech vyžádal znalecké posouzení.

Domnívám se, že zákonná úprava v oblasti prodeje věcí nesoucích v sobě významné kulturní hodnoty, není dostatečná. Je ve veřejném zájmu, aby i budoucí generace měli možnost seznámit se s takto významnými kulturními památkami, proto lze de lege ferenda doporučit zákonnou povinnost, nikoli pouze možnost, odkupu těchto předmětů příslušnými institucemi státní památkové péče.

Nabylo-li usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí právní moci, přikročí soud k dražbě sepsaných a odhadnutých věcí. O datu a místě konání dražby rozhoduje předseda senátu, zpravidla po dohodě s vykonavatelem. Zákon jednoznačně nepřikazuje na jakém místě se má dražba movitých věcí uskutečnit, bude proto na předsedovi senátu, aby v konkrétním případě, s přihlédnutím ke všem relevantním skutečnostem a předchozím zkušenostem s konáním dražeb, zvážil, na jakém místě se budou movité věci dražit. Nejčastěji bude docházet k dražbám sepsaných a zajištěných věcí přímo u soudu. Ne vždy ale povaha věcí, zejm. nadměrná velikost apod. umožňuje konání dražby v budově soudu, proto zákon dává možnost, aby se dražba konala přímo v místě soupisu věcí. Tak tomu například bude v případě dražby strojového zařízení v provozovně povinného apod. Úskalí konání dražby v místě soupisu, tj. zpravidla v bytě nebo místě podnikání povinného, spatřuji zejména v tom, že je třeba zajistit přístup k draženým věcem a to zpravidla nejen při samotné dražbě, ale i při prohlídce dražených věcí ještě před konáním dražby. Proto lze doporučit konání dražby v místě soupisu pouze tehdy, je-li povinný ochoten zajistit plnou

⁸¹ srov. § 328a odst. 1 OSŘ

⁸² srov. zákon č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů

součinnost při provádění dražby. Výhodou jsou naopak minimální náklady na odvoz, případně uskladnění dražených věcí.

O nařízeném dražebním roku, tj. o místě a času konání dražby, soud vyrozumí oprávněného, povinného, manžela povinného, je-li účastníkem řízení, orgán obce, v jejímž obvodu bude dražba uskutečněna, a orgán obce, v jejímž obvodu má povinný bydliště (sídlo). Kromě toho se dražební rok uveřejní způsobem v místě obvyklým⁸³ Soud by měl mít samozřejmě zájem na co nejvyšší účasti veřejnosti na dražbě a tím i vyšší pravděpodobnosti úplného uspokojení oprávněného, proto lze doporučit uveřejnění dražebního roku i jiným způsobem, zejména v tisku, rozhlase, internetových stránkách apod. Ačkoli právní předpisy nestanoví žádnou zvláštní formu, v jaké by měl být dražební rok oznámen, soudní praxe dává přednost formě usnesení, proti němuž není odvolání přípustné⁸⁴. Po obsahové stránce usnesení zpravidla uvádí místo a čas konání dražby, označení věcí, které budou draženy, odhadní cenu a nejnižší podání, místo a dobu, kde a kdy si lze věci před dražbou prohlédnout apod.

Dražbu řídí a provádí vykonavatel, který je povinen o průběhu dražby sepsat protokol⁸⁵. V zájmu zachování co největší důvěryhodnosti v dražebním rok § 328b odst. 4 OSŘ vylučuje z účasti na dražbě soudce, zaměstnance soudů, povinného a manžela povinného. Ještě před samotným začátkem dražebního roku je třeba aby vykonavatel účastníky dražby poučil o některých významných skutečnostech, zejm. o tom, že věci dané do dražby se prodávají jen za hotové peníze a že nejvyšší podání je třeba zaplatit ihned. Pokud by vydražitel tuto podmínku nesplnil, bude se věc dražit znovu, avšak již bez jeho účasti.

Vlastní dražba se začíná tím, že vykonavatel vyvolá draženou věc (jednotlivě, nebo po skupinách, jestliže se prodává větší množství věcí téhož druhu), následně pak vykonavatel oznámí odhadní cenu a nejnižší podání. Nejnižší podání stanovovala dřívější právní úprava ve výši dvou třetin odhadní ceny věci, ale nízké procento prodejnosti dražených věcí přinutilo zákonodárce změnit výši nejnižšího podání na současnou hranici jedné třetiny odhadní ceny. Nutno dodat, že ani snížení vyvolávací ceny nepřineslo očekávaný nárůst prodeje movitých věcí v dražbách. Důvod proč tomu tak je, nespátřuji ani tak ve výši vyvolávací ceny, spíše jde o předmět dražby, tedy

⁸³ § 328b odst. 3 OSŘ

⁸⁴ § 202 odst. 1 písm. a) OSŘ

⁸⁵ § 114 odst. 3 KancŘ

k obsahovým náležitostem protokolu o dražbě srov. § 115 odst. 1 KancŘ.

samotné věci. Nejvyšší procento mezi draženými movitými věcmi zaujímá spotřební elektronika, která v dnešní době velice rychle ztrácí svou cenu. Vezmeme-li v úvahu poměrně lukrativní dosažitelnost nové spotřební elektroniky (nejrůznější marketingové akce, slevy, lákavé financování spotřebními úvěry, zákonná garance odpovědnosti za vady apod.), nelze se divit, že zájem veřejnosti o koupi věcí v dražbě klesá. Zcela opačná je situace v případě, kdy dochází k prodeji věcí, které svou hodnotu v čase neztrácejí, např. zlato, obrazy a jiné podobné umělecké předměty, kde je procento prodejnosti velmi vysoké. Lze tedy konstatovat, že úspěšnost dražby je závislá na lukrativnosti předmětu dražby pro dražebníka.

Dražba pokračuje tím, že dražitelé na vyzvání činí svá podání, přičemž mohou zvyšovat svá podání vždy nejméně o 50,- Kč. Tímto se má zabránit tomu, aby dražitelé nezvyšovali svá podání o zanedbatelné částky a nedocházelo tak k přílišným průtahům při dražbě. To neplatí, jde-li o věc, jejíž vyvolávací cena je nižší. Movitá věc se draží do té doby, dokud dražitelé na vyzvání slovy „poprvé, podruhé“ činí vyšší podání. Není-li dalšího podání, vykonavatel upozorní dražitele, že nebude-li učiněno vyšší podání, udělí po vyzvání slovy „potřetí“ příklep⁸⁶.

Udělení příklepu vydražiteli, který učinil nejvyšší podání je jedním z předpokladů k přechodu vlastnického práva k vydražené věci. Dalšími předpoklady jsou zaplacení nejvyššího podání ihned po udělení příklepu a převzetí vydražené movité věci. Nezaplatil-li by vydražitel ihned nejvyšší podání, pozbývá příklep právních účinků a soud bez dalšího přistoupí k nové dražbě stejné věci, ovšem již bez účasti tohoto tzv. obmeškaného dražitele. Naopak, splní-li vydražitel všechny tyto předpoklady, stává se vlastníkem vydražené věci bez ohledu na to, zda vydražená věc byla předmětem vlastnictví povinného. K problematice přechodu vlastnického práva k soudem vydražené věci na vydražitele v případě, že povinný nebyl jejím vlastníkem, judikoval Nejvyšší soud České republiky ve svém rozsudku ze dne 27. ledna 2004, sp.zn. 22 Cdo 1229/2003 takto: *„Příklepem v dražbě, provedené soudem v rámci výkonu rozhodnutí prodejem movitých věcí, spolu se zaplacením nejvyššího podání a převzetím vydražené věci vydražitelem po udělení příklepu, dochází k přechodu vlastnického práva k vydražené věci na vydražitele, i když povinný nebyl vlastníkem dražené věci a její vlastník o probíhajícím výkonu rozhodnutí nevěděl.“* V odůvodnění výše uvedeného rozsudku argumentuje zejména povahou soudního prodeje movité

⁸⁶ srov. § 59 odst. 1 a 2 JŘ.

věci, jakožto veřejnoprávního úkonu v rámci výkonu rozhodnutí⁸⁷. Shodný názor zastává i Prof. JUDr. Alena Winterová, když uvádí: „*Po právní stránce nejde o kupní smlouvu, ale o veřejnoprávní úkon, odpovědnost za vady věci je zde vyloučena. Závady vážnoucí na věci zanikají dražebním prodejem. Vzhledem k povaze prodeje jako veřejnoprávního úkonu v rámci výkonu rozhodnutí přejde na vydražitele vlastnictví věci, i kdyby se později ukázalo, že věc nebyla předmětem vlastnictví povinného. Nerozhoduje přitom ani to, zda vydražitel byl při nabytí vlastnictví v dobré víře, že jde o věc povinnému náležející, či nikoli. Přejedem vlastnictví věci na vydražitele zanikají závady na věci vážnoucí.*“⁸⁸ S uvedenými právními názory lze bezvýhradně souhlasit. Pro úplnost nutno ještě dodat, že dražebním prodejem movité věci nezanikají toliko povinnosti, ale také práva, spojené s odpovědností za vady, což s sebou pro vydražitele přináší i jistá rizika spojená s touto formou nabytí vlastnictví k věci.

Dražba skončí, jakmile dosažený výtěžek postačí k uspokojení všech oprávněných spolu s náklady výkonu rozhodnutí. To však neplatí, činí-li dražitelé vyšší podání. V tomto případě dražba pokračuje dále, třebaže výtěžek dražby již přesahuje vymáhanou pohledávku včetně nákladů výkonu rozhodnutí. Ukončení dražby je tedy spojeno s tím, zda dražitelé ještě činí vyšší podání, nikoli s tím, zda již bylo dosaženo výše výtěžku, která umožňuje plné uspokojení pohledávky oprávněného. Z výtěžku, který svou výší přesahuje celkovou vymáhanou částku, bude uspokojen oprávněný a zbývající část bude vyplacena povinnému⁸⁹.

Samozřejmě může nastat situace, kdy se v dražbě nepodaří prodat všechny movité věci nebo dokonce žádnou z nich a tím pádem nemůže dojít k realizaci samotného účelu vykonávacího řízení. Důvodů, proč se tak stane, existuje v praxi celá řada. Například se k dražbě nedostaví žádní dražitelé, jelikož se nepodařilo zajistit dostatečnou publicitu dražebního roku, nebylo učiněno ani nejnižší podání, protože vyvolávací cena byla příliš vysoká apod. Tomuto negativnímu jevu má zabránit institut opětovné dražby, ve které lze nedostatky z prvotní dražby efektivně odstranit, např. tím, že bude proveden nový odhad dražených věcí a dojde tak ke snížení vyvolávací ceny apod. Zároveň by měl soud zvážit i některé další okolnosti, za nichž k opětovné dražbě dojde, zejména délku časového odstupu od konání první bezúspěšné dražby a místo konání opětovné dražby. Byla-li kupříkladu dražba konána přímo v bytě

⁸⁷ PR 7/2004 s. 268

⁸⁸ Prof. JUDr. Winterová, A. a kol. Civilní právo procesní. 5. aktualizované vydání. Praha : Linde Praha a.s., 2008, 566 s.

⁸⁹ Tripes, A. Exekuce v soudní praxi. 3. vydání. Praha : C. H. Beck, 2006, s. 428

povinného, který se nachází na nějakém hůře dostupném místě a bezvýslednost první dražby spočívala v absenci dražitelů, lze uvažovat o konání opětovné dražby přímo v budově soudu, pochopitelně za předpokladu, umožňuje-li to povaha dražených věcí.

Pro samotný průběh opětovné dražby platí stejná pravidla a zásady jako u první dražby, tak jak to bylo popsáno v textu výše. Není tedy například přípustné stanovit nejnižší podání ve výši jedné pětiny odhadní ceny, ale vždy je třeba respektovat zákonný požadavek nejnižšího podání ve výši jedné třetiny. Je však možné učinit nový odhad dražených věcí, v důsledku čehož může mít nejnižší podání odlišnou hodnotu od nejnižšího podání při prvotní dražbě.

Nepodařilo-li se věc prodat ani v opětovné dražbě, je konání další, v pořadí již třetí dražby, vyloučeno a tutéž věc již není možné znovu dražit. Soud za této situace postupuje tak, že o bezvýslednosti opětovné dražby vyrozumí oprávněného, případně více oprávněných, v jejichž prospěch byla daná věc sepsána a poučí je o tom, že do patnácti dnů ode dne doručení vyrozumění o bezvýslednosti opětovné dražby mohou věc převzít za jednu třetinu odhadnuté ceny, tedy za nejnižší podání. Projeví-li oprávněný zájem o převzetí věci, má toto převzetí stejné právní účinky jako prodej věci v dražbě. V opačném případě soud po uplynutí patnáctidenní lhůty počínající ode dne doručení vyrozumění oprávněnému věc usnesením vyloučí ze soupisu. Usnesení o vyloučení věci ze soupisu je třeba doručit oprávněnému a povinnému a po nabytí právní moci tohoto usnesení je soud povinen takto vyloučenou věc vrátit povinnému.

Na uvedeném zákonném postupu vidíme, že již při samotném provádění soupisu movitých věcí bude třeba vždy pečlivě přihlídnout k povaze a následné prodejnosti sepisované věci, aby tak ve větším počtu nedocházelo k nežádoucím situacím, kdy se pro předmětnou věc nenajde žádný zájemce, v důsledku čehož je nakonec vrácena povinnému.

3.3.7.1. Výplata výtěžku dražby

Postup při výplatě výtěžku dosaženého v dražbě je určován především počtem oprávněných a jejich pohledávek, pro které byl výkon rozhodnutí prodejem movitých věcí nařízen. V případě, kdy byl výkon rozhodnutí nařízen toliko pro jednu pohledávku, nečiní výplata dosaženého výtěžku zpravidla větší potíže. Soud po srážce nákladů prodeje vyplatí oprávněnému dosažený výtěžek.⁹⁰ Pod pojmem náklady prodeje zde rozumíme náklady vzniklé v souvislosti s prodejem, příp. jiným zpeněžením věci. Zejména půjde o náklady vzniklé v souvislosti s vypracováním znaleckého posudku o ceně, s dopravou dražené věci do místa dražby apod.

Ve druhém případě jde o situaci, kdy byl výkon rozhodnutí prodejem movitých věcí nařízen třeba postupně pro několik pohledávek. Zákonný postup v této situaci je takový, že soud po srážce nákladů prodeje vyplatí každému z oprávněných výtěžek z těch věcí, které byly sepsány ve prospěch jeho pohledávky. Výtěžek z věcí, které byly sepsány ve prospěch více pohledávek, se vyplatí podle pořadí.⁹¹ Jde zde o promítnutí zásady priority do vykonávacího řízení. Výjimku z této zásady představuje institut zadržovacího práva, což jednoznačně vyplývá z ustanovení § 331a odst. 1 OSŘ, které uvádí: „Byla-li v dražbě prodána movitá věc, která byla zastavena, zadržena nebo převedena k zajištění závazku povinného ve prospěch jeho věřitele, soud vyplatí výtěžek z prodeje věci nejprve věřiteli, jehož pohledávka byla zajištěna zadržovacím právem. Při výplatě výtěžku zástavnímu věřiteli, věřiteli, jehož pohledávka byla zajištěna převodem práva, a oprávněnému, v jehož prospěch byla věc sepsána, se postupuje podle pořadí.“ Vidíme tedy, že pohledávka věřitele, jemuž svědčí zadržovací právo, má přednostní postavení dokonce i vůči zástavnímu věřiteli. K naplnění tohoto přednostního postavení může však dojít pouze tam, kde věřitel byl ochoten vydat zadržanou věc, kterou měl u sebe a současně takto vydaná věc byla pojata do soupisu movitých věcí a následně prodána v dražbě. Nutno podotknout, že věřitel, který má ve svém držení věc povinného, nemůže být nijak přinucen, aby zadržovanou věc vykonavatelé za účelem provedení soupisu movitých věcí vydal.

Podle pořadí se výplata výtěžku z prodeje uskutečňuje tak, že nejprve se uhradí pohledávka, která má nejlepší, tj. „nejstarší“ pořadí, přičemž pohledávku, která má

⁹⁰ srov. § 331 odst. 1 OSŘ

⁹¹ srov. § 331 odst. 2 OSŘ

pozdější pořadí, lze uspokojit, jen byla-li plně uhrazena pohledávka s dřívějším pořadím. Pro určení pořadí pohledávek zajištěných zástavním právem nebo zajišťovacím převodem práva na prodané věci je rozhodující den vzniku těchto práv a pro pořadí pohledávek oprávněných je určující den, v němž došel soudu jejich návrh na nařízení výkonu rozhodnutí prodejem movitých věcí.⁹²

Výplatu výtěžku z prodeje soud zpravidla provádí bez toho, aniž by o tom vydával usnesení nebo jiné závazné rozhodnutí, to však neplatí v případě, že soudce podle potřeby nařídí jednání, zejm. bude-li třeba objasnit některé skutkové okolnosti, např. zda na prodané věci vázlo zástavní právo nebo jiné zajištění, a je-li potřebné o těchto skutečnostech provést dokazování. Jednání skončí rozhodnutím soudu, usnesením, proti kterému mají možnost účastníci řízení podat opravný prostředek. K výplatě dosaženého výtěžku pak soud přistoupí teprve na základě pravomocného usnesení.

⁹² Bureš, J., Drápal, L., Krčmář, Z. a kol. Občanský soudní řád. Komentář. II. díl. 7. vydání. Praha : C. H. Beck, 2006, 1617 s.

4. Exekuce podle Zákona o soudních exekutorech a exekuční činnosti

4.1. Postavení soudního exekutora

V souvislosti se změnami ve společenském a právním systému docházelo k neúměrným průtahům nejen v řízení nalézacím, ale rovněž i v řízení vykonávacím, což ve svém důsledku způsobovalo zhoršení či přímo znemožnění efektivního uspokojení soudem přiznaného práva⁹³.

Rok 2001 představuje v oblasti vymahatelnosti práva v České republice důležitý mezník. Právě v tomto roce nabyl účinnosti zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (dále exekuční řád), který měl za následek zavedení, do té doby českému právnímu řádu neznámý, institut soudního exekutora. Inspirací pro Českou republiku se v této oblasti stala zahraniční právní úprava. Zkušenosti států, kde byl již tento institut zaveden, byly veskrze pozitivní. Došlo zde k výraznému zefektivnění a zkrácení délky vykonávacího řízení a zároveň, v souvislosti s delegací určitých pravomocí na soudní exekutory, k celkovému úbytku agendy, kterou do té doby řešily výhradně soudy.

Podle důvodové zprávy k exekučnímu řádu je institut soudního exekutora založen na principu, že jakákoliv činnost exekutora začíná tam, kde končí činnost soudu v nalézacím řízení. Hlavní činností soudního exekutora je tedy nucený výkon exekučních titulů. Exekuční řád dělí pravomoci v exekučním řízení mezi soud, který rozhoduje o nařízení a zastavení exekuce a v dalších specifikovaných případech, a exekutora, který činí všechny úkony, který exekuční řád výslovně nesvěřuje soudu⁹⁴. Stěžejní myšlenkou, jak docílit maximálního zefektivnění vykonávacího řízení, bylo finanční zainteresování osoby exekutora na celém procesu při současném zachování nezávislosti a nestrannosti vůči účastníkům exekučního řízení.

Judikatura považuje soudního exekutora za fyzickou osobu, ovšem toliko z hlediska organizačně institucionálního. Z hlediska funkcionálního vykonávají tyto

⁹³ Důvodová zpráva k návrhu zákona o soudních exekutorech (Exekuční řád). Sněmovní tisk č. 725

⁹⁴ Kasíková, M. a kol. Zákon o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád). Komentář. 2. vydání. Praha : C.H.Beck, 2010, 3 s.

osoby státní moc. Toto chápání soudního exekutora zdůvodňuje významné ingerence státu do výkonu jejich činnosti jednak formou dohledu, tak především zdůvodňuje primární odpovědnost státu za škodu způsobenou soudním exekutorem. Další velice důležitou otázkou, která je judikaturou akcentována, je ochrana soudního exekutora. Vykonává-li soudní exekutor funkce, které by jinak byl povinen vykonávat stát, není a nemůže být při jejich výkonu chráněn základními právy jako fyzická osoba, nýbrž požívá ochrany jako veřejný činitel⁹⁵.

Domnívám se, že ochrana soudního exekutora, jakožto veřejného činitele, je naprosto legitimní, ovšem za diskutabilní považuji ochranu vykonavatele, ať už se jedná o zaměstnance soudního exekutora či o zaměstnance soudu, při výkonu exekuce. Právě vykonavatel je osobou, která je potenciálně nejvíce ohrožena při provádění exekuce, na rozdíl od samotného soudního exekutora, který zpravidla s povinným vůbec nepříjde do styku a míra jeho ohrožení je tedy minimální. V souvislosti se zpřísněním podmínek pro vykonavatele, tj. úspěšné složení kvalifikační zkoušky, které mají za cíl zvýšení jejich odborných znalostí a zároveň představují určitou garanci toho, že toto zaměstnání nebudou vykonávat k tomu nezpůsobilí jedinci, otevírá otázku, zda z hlediska ochrany, nepostavit vykonavatele na roveň policistům a přiznat jim postavení veřejného činitele.

Soudní exekutor je organizován v samosprávě, jejímž orgánem je Exekutorská komora ČR se sídlem v Brně. Exekutor vede exekutorský úřad, ve kterém zaměstnává exekutorské koncipienty, vykonavatele a jiné zaměstnance, kteří vykonávají na základě pověření činnost jeho jménem, na jeho účet a na jeho odpovědnost. Exekutor je oprávněn vykonávat svou činnost na území celé České republiky, svoje sídlo však musí mít umístěno jen v obci, ve které je sídlo soudu, do jehož obvodu byl jmenován, nebo v obvodu tohoto soudu.

V současné době probíhá v rámci Komory diskuse o tom, zda v budoucnosti nebude exekutor přidělován na principu teritoriality, konkrétně vždy v závislosti na místě bydliště dlužníka. Současná praxe ukazuje, že čtvrtinu všech nařízených exekucí získalo pět největších exekutorských úřadů. Dochází pak k případům, kdy např. soudní exekutor z Ostravy vymáhá plnění po povinném, který bydlí v Karlových Varech. Tím pochopitelně dochází k neúměrnému navyšování nákladů exekuce, což

⁹⁵ Srov. k tomu rozhodnutí ústavního soudu, sp.zn. IV. ÚS 112/04

je pro povinného značně nepříznivé. Soudě podle zatím pozitivního stanoviska většiny soudních exekutorů, lze změnu v této oblasti v dohledné době reálně očekávat.

Soudní exekutor musí vykonávat svou činnost nezávisle a nestranně. Tato nezávislost je užší než nestrannost soudce, protože jde o institucionální nezávislost, kdy je exekutor vázán právními předpisy a rozhodnutími soudu, vydanými v řízení o výkon rozhodnutí a v exekučním řízení. Nezávislost soudního exekutora, včetně ekonomické nezávislosti, na státu je základním předpokladem nestrannosti při výkonu exekuční činnosti⁹⁶.

⁹⁶ srov. náleží Ústavního soudu, sp.zn. II. ÚS 372/04

4.2. Exekuční řízení

4.2.1. Nařízení a provedení exekuce

Na tomto místě bych pouze ve stručnosti rád zmínil některé odlišnosti exekučního řízení v porovnání s řízením vykonávacím, tak jak ho upravuje OSŘ a o němž je již pojednáno v této práci výše.

Exekuční řízení podle exekučního řádu je rovněž plně ovládáno zásadou dispoziční, platí tedy, že se zahajuje výlučně na návrh. Rozdíl oproti úpravě v OSŘ spočívá v tom, že návrh se nepodává příslušnému soudu, ale přímo exekutorovi, který se zároveň postará o odstranění případných vad návrhu. Zde je názorně viditelná snaha zákonodárce o maximální přenesení agendy od soudů směrem k soudním exekutorům. Platí tedy; exekuční řízení je zahájeno dnem, kdy návrh na nařízení exekuce došel exekutorovi, avšak k provádění exekuce může soudní exekutor přistoupit teprve tehdy, udělí-li mu exekuční soud pověření k jejímu provedení⁹⁷

K co možná nejrychlejšímu průběhu exekučního řízení také nemalou měrou přispívají lhůty stanovené přímo exekučním řádem. Soudní exekutor, kterému došel návrh oprávněného na nařízení exekuce, je povinen do patnácti dnů požádat soud o pověření k provedení exekuce a soud je usnesením povinen, rovněž v patnáctidenní lhůtě, exekuci nařídit a pověřit jejím provedením exekutora.

Soud nařídí exekuci, aniž by stanovil, jakým způsobem má být provedena. Soudní exekutor tedy po obdržení usnesení o nařízení exekuce sám zváží, který způsob provedení exekuce bude v daný okamžik optimální z hlediska maximální efektivity potřebné pro úplné uspokojení pohledávky oprávněného a nákladů exekutora. Pro oprávněného je tato úprava mnohem výhodnější než úprava v OSŘ, kde musí již v návrhu přesně označit způsob, jakým má být výkon rozhodnutí proveden a navíc, požaduje-li například výkon rozhodnutí srážkami ze mzdy, musí uvést současně i plátce mzdy, což nemusí být pro oprávněného vždy jednoduché zjistit⁹⁸. U exekuce se o všechny tyto úkony postará soudní exekutor.

⁹⁷ Blíže k problematice srov. § 35 a násl. EŘ

⁹⁸ Srov. § 261 odst. 1 OSŘ

Na rozdíl od výkonu rozhodnutí lze v exekuci (podle exekučního řádu) připustit, že v návrhu na nařízení exekuce budou jako povinní označeni dva nebo více účastníků. Exekuci lze pak nařídit proti více povinným a není tudíž nutné věci jednotlivých povinných vyloučit k samostatnému řízení⁹⁹.

Exekuční řád obsahuje institut tzv. generálního inhibitoria. Podstata tohoto institutu spočívá v tom, že se povinnému zakazuje jakákoli dispozice s jeho majetkem. Přijetím novely exekučního řádu¹⁰⁰ došlo k určitému rozvolnění tohoto procesního institutu v tom smyslu, že oproti původnímu konceptu absolutní neplatnosti právního úkonu, kterým povinný generální inhibitorium poruší, se zavádí neplatnost relativní. Počátek zákazu je vázán na okamžik doručení usnesení o nařízení exekuce povinnému. Cílem je znemožnit povinnému snižovat hodnotu svého majetku, vyvádět z něj věci a práva v průběhu exekuce a tím tak mařit samotný účel exekuce. Generální inhibitorium je v rámci exekuce doplněno speciálními inhibitorii (zákaz povinnému nakládat s určitými věcmi a právy) a arrestatorii (zákaz dlužníku povinného nakládat pohledávkou povinného v rozsahu vymáhané částky) vztahujícími se k jednotlivým konkrétně určeným věcem a právům postižených exekučními příkazy¹⁰¹. Za zmínku stojí, že speciální inhibitoria a arrestatoria nalezneme také v úpravě OSŘ týkající se určitých typů výkonu rozhodnutí¹⁰². Pro úplnost dodávám, že uplatnění speciálního inhibitoria po vydání exekučního příkazu nikterak neomezuje účinky generálního inhibitoria, které trvá až do skončení exekuce, což svým rozsudkem potvrzuje i Vrchní soud v Praze, který judikoval: *„Vydáním exekučního příkazu ohledně majetku, který má být exekucí postižen, není dotčen zákaz dispozice dlužníka s ostatním majetkem. Nakládá-li proto dlužník i s ostatním svým majetkem, je takový úkon neplatný.“*¹⁰³

Nejmarkantnějším rozdílem mezi provedením výkonu rozhodnutí a exekucí spatřuji v subjektu, který řízení provádí. V exekučním řízení podle exekučního řádu provede exekuci soudní exekutor navržený oprávněným a pověřený soudem¹⁰⁴, kdežto při výkonu rozhodnutí se soud po nařízení výkonu rozhodnutí postará o jeho provedení¹⁰⁵.

⁹⁹ Kasíková, M. Exekuce u soudu prvního stupně. Právní rádce, 2003, č. 6, s. 15

¹⁰⁰ zákon č. 286/2009 Sb.

¹⁰¹ Kasíková, M. a kol. Zákon o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád). Komentář. 2. vydání. Praha : C.H.Beck, 2010, 181 s.

¹⁰² srov. k tomu např. § 304 odst. 1 a 3, § 313 odst. 1 OSŘ

¹⁰³ Rozsudek VS v Praze, sp.zn. 15 Cmo 7/2005

¹⁰⁴ srov. k tomu § 28 EŘ

¹⁰⁵ srov. k tomu § 265 odst. 1 OSŘ

Exekutor postupuje při provádění exekuce v souladu se zásadami rychlosti a hospodárnosti, při tom je povinen dbát ochrany práv účastníků řízení, jakožto i třetích osob dotčených jeho postupem. Novela exekučního řádu provedená zákonem č. 286/2009 Sb. zavádí jasná pravidla pro případ, kdy povinný splní vymáhanou povinnost ve lhůtě patnácti dnů od doručení usnesení o nařízení exekuce, ke kterému exekutor připojí výzvu k zaplacení. Takovéto plnění má povahu plnění dobrovolného, jehož důsledkem je snížená odměna¹⁰⁶ soudního exekutora. Jedná se bezpochyby o motivující prvek pro povinného, který současně velmi výrazně přispívá k celkovému urychlení exekučního řízení, jehož zavedení do právního řádu lze považovat za zcela opodstatněné.

¹⁰⁶ § 11 odst. 1 EŘ

4.2.2. Exekuční příkaz

Exekučním příkazem rozumíme zvláštní typ procesního rozhodnutí, vydávaného výlučně soudním exekutorem, sloužícím k určení konkrétního způsobu provedení exekuce proti povinnému. Společně s usnesením o nařízení exekuce vydávaným soudem má shodné procesní účinky jako usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí. Volba konkrétního způsobu provedení závisí výlučně na soudním exekutorovi a je odvislá od informací, které se o majetku povinného podaří exekutorovi zjistit. Samozřejmě platí, že exekutor je limitován možnostmi danými exekučním řádem¹⁰⁷.

Potvrzením současného evropského trendu humanizace exekucí je zavedení určitých omezení exekutora při volbě jednotlivých způsobů exekuce¹⁰⁸. Nynější úprava zavádí určité prioritní způsoby provedení exekuce, tzv. "od stolu", čímž je myšleno zejm. přikázání pohledávky, srážky ze mzdy. Argumentem odůvodňující tento postup, je snaha dosáhnout vymožení pohledávky na povinném s co možná nejnižším zásahem do jeho práv. Účelem přitom není snaha o snížení výtěžnosti exekuce pro oprávněného, ale nutnost zamezit případům, kdy dochází, bez zjištění základních informací o majetkových poměrech povinného, bezúčelně k zahajování exekuce prodejem movitých věcí, příp. nemovitosti.

Exekuční příkaz, jakožto specifický typ procesního rozhodnutí, obsahuje celou řadu formálních náležitostí, jejichž popis by zcela jistě překračoval rámec této práce, z tohoto důvodu postačí odkaz na příslušné zákonné ustanovení¹⁰⁹.

¹⁰⁷ srov. k tomu § 58 odst. 1 EŘ

¹⁰⁸ srov. text Důvodové zprávy k novele exekučního řádu, zákonu č. 286/2009 Sb., Sněmovní tisk č. 804/0

¹⁰⁹ § 48 a § 49 EŘ

4.2.3. Odklad a zastavení exekuce

Odkladem exekuce rozumíme takový stav řízení, kdy exekuční soud a exekutor nečiní žádné úkony, které by vedly bezprostředně k vynucení povinnosti povinného, přičemž platí, že dosud provedené úkony zůstávají nedotčeny. Smyslem tohoto institutu je předejít nepříznivým a velmi často neodčinitelným následkům pro povinného a bývá reakcí na mimořádné události ekonomické, osobní či sociální povahy. Připomínám, že nezbytným prvkem je zde pouze přechodný ráz těchto podmínek. Odklad se může týkat celé exekuce nebo jenom části a platí, že během odkladu zůstává v platnosti generální inhibitorium, jakož i všechna speciální inhibitoria a arrestatoria, přičemž statní účinky jsou odvislé od toho, jaký konkrétní způsob provedení exekuce byl zvolen exekutorem. Odklad exekuce lze povolit na návrh, ke kterému je aktivně legitimován pouze povinný, přičemž s účinností od 1. listopadu 2009 se návrh podává výlučně k pověřenému exekutorovi. Odklad je možné povolit i bez návrhu, a to jednak v režimu OSŘ¹¹⁰, jednak podle exekučního řádu¹¹¹, což ostatně potvrzuje i judikatura¹¹²

K zastavení exekuce dochází tehdy, pokud nastal důvod, pro který nemůže být exekuce úspěšně dokončena, tedy nedojde k vynucení splnění povinnosti exekutorem na povinném. Důvody, pro které bude exekuce zastavena lze podřadit pod ustanovení OSŘ¹¹³. Novela exekučního řádu č. 286/2009Sb. přinesla významnou změnu v ustanoveních exekučního řádu spočívající v možnosti zastavení exekuce přímo exekutorem, tedy bez jakékoli součinnosti soudu. Podmínkou tohoto postupu je však nesporné stanovisko všech účastníků řízení. Pokud by o zastavení exekuce existoval mezi účastníky spor, není exekutor oprávněn sám takovou exekuci zastavit, nýbrž po zjištění stanoviska druhého účastníka postoupí spis k rozhodnutí příslušnému soudu. Ke koncentraci a tím zároveň k celkovému zrychlení řízení přispívají i lhůty uvedené výslovně v exekučním řádu¹¹⁴.

¹¹⁰ srov. k tomu § 266 odst. 2 OSŘ

¹¹¹ § 54 odst. 6 EŘ

¹¹² Usnesení KS v Českých Budějovicích, sp. zn. 19 Co 532/2003

¹¹³ § 268 odst. 1 písm. a) až h)

¹¹⁴ § 55 odst. 1,2 EŘ

4.3. Exekuce prodejem movitých věcí

Úprava obsažená v exekučním řádu vztahující se k tomuto způsobu provedení exekuce je velice stručná a na první pohled je zcela zřejmé, že nepostačuje k obsažení celkové materie. Kromě zvláštní úpravy v § 66 až 68 exekučního řádu platí i v exekučním řízení přiměřeně ustanovení OSŘ o výkonu rozhodnutí prodejem movitých věcí¹¹⁵. O této problematice bylo již podrobně pojednáno v této práci výše, proto se na tomto místě zmíním pouze o několika odlišnostech, typických právě pro exekuční řízení podle exekučního řádu.

Zásadní změna oproti dřívější právní úpravě spočívá v odpadnutí povinnosti soudního exekutora sepsané věci vždy současně zajistit, tedy zpravidla odvézt z místa, kde byl soupis proveden, na místo, kde je lze bezpečně uskladnit tak, aby nedošlo k jejich poškození, ztrátě či odcizení. Tuto změnu lze hodnotit jednoznačně kladně, protože každé takovéto zajištění movitých věcí s sebou přináší zvýšené náklady, v mnoha případech zcela zbytečně vynaložené, zejm. pokud nepanuje obava, že by věci ponechané na místě doznaly jakékoli újmy způsobené jednáním povinného. Současná úprava ponechává na vůli exekutora a oprávněného, zda sepsané věci současně zajistí. Tak tomu bude v případě, bude-li to účelné vzhledem k výši vymáhané pohledávky, místu, kde se věci nacházejí, informacím o osobě povinného a zejména když hrozí, že do případné dražby dojde ke znehodnocení věcí či jejich přemístění¹¹⁶.

Za vhodné místo k uskladnění zajištěných věcí jsou obecně považovány skladové prostory, ať už vlastněné přímo exekutorem nebo pronajaté za tím účelem od třetí osoby. Při zajištění movitých věcí je třeba vždy mít na paměti povahu těchto věcí ve spojení s hlediskem účelnosti. Tak například by nebylo účelné rozmontovávat a odvážet složitá výrobní zařízení, pokud by k jejich zajištění stačilo prosté uzamknutí či jiné vhodné opatření zabraňující jejich poškození či zcizení. U věcí, jejichž účelem je pohybovat se (automobil), lze zajištění provést prostým znemožněním pohybu např. tzv. botičkou apod. Vždy je třeba mít v konkrétním případě na paměti základní zásadu, kterou je dosažení účelu exekuce, tedy toho, aby pohledávka oprávněného byla

¹¹⁵ srov. § 69 EŘ

¹¹⁶ Kasíková, M. a kol. Zákon o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád). Komentář. 2. vydání. Praha : C.H.Beck, 2010, 278 s

vymožena, při co nejmenším a nejméně nákladném zásahu práv povinného, příp. třetích osob.

Pokud jde o realizaci nabídkové povinnosti týkající se kulturně hodnotných věcí¹¹⁷, v exekučním řízení ji realizuje soudní exekutor, namísto soudu ve vykonávacím řízení, a to tak, že postačí vyvěšení veřejné vyhlášky s nabídkou ke koupi za hotové příslušným institucím na své úřední desce a zároveň na úřední desce příslušného soudu. Není tedy povinen se na tyto instituce obracet přímo. Přestože se jedná o obligatorní povinnost soudního exekutora, nezakládá její případné nedodržení neplatnost následně provedené dražby, neboť sankce neplatnosti dražby z tohoto důvodu nikde výslovně stanovena není a nelze ji dovést ani z obecných principů exekučního řízení¹¹⁸.

¹¹⁷ srov. k tomu § 328a OSŘ

¹¹⁸ Kasíková, M. a kol. Zákon o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád). Komentář. 2. vydání. Praha : C.H.Beck, 2010, 283 s

4.3.1. Vyškrtnutí věci ze soupisu

Zcela novým procesním institutem v exekučním řízení, který byl implikován do exekučního řádu jeho novelou, zákonem č. 286/2009 Sb., je vyškrtnutí ze soupisu. Smyslem tohoto institutu je celkové zrychlení exekučního řízení, usnadnění postavení třetích osob, dotčených exekucí prodejem movitých věcí a v neposlední řadě také přenesení agendy směrem od soudů k soudním exekutorům¹¹⁹. Jde o to, že se třetí osoby, které tvrdí, že mají k exekuci postižené věci právo, které exekuci vylučuje, tedy zpravidla právo vlastnické či právo držby, musí ještě před podáním vylučovací žaloby obrátit na soudního exekutora, který nejprve podle předložených listin posoudí, zda celou věc nelze vyřešit přímo v rámci exekuce bez nutnosti nalézacího řízení o vylučovací žalobě. Navrhovatel je i v tomto případě vázán subjektivní lhůtou třiceti dnů počínající svůj běh od okamžiku, kdy se o provedení soupisu dozvěděl. Zmeškání této lhůty má za následek odmítnutí takového opožděného návrhu exekutorem. Návrh se může týkat jen jedné věci nebo i více movitých věcí. O bezvadném návrhu na vyškrtnutí věci ze soupisu rozhoduje exekutor bez jednání pouze na podkladě listinných důkazů, kterými budou nejčastěji znalecké posudky, vyjádření orgánů, fyzických či právnických osob, notářské nebo exekutorské zápisy apod. Bude-li exekutorem návrhu vyhověno, vyškrtně danou věc ze soupisu a současně umožní oprávněné osobě její převzetí, v opačném případě je exekutor povinen své zamítavé rozhodnutí odůvodnit a současně připojit poučení obsahující lhůtu¹²⁰, během které se může navrhovatel obrátit na soud s podáním vylučovací (excindační) žaloby. Protože se v tomto případě jedná o meritorní rozhodnutí, není opravný prostředek proti takovému rozhodnutí přípustný.

Kromě výše popsaného postupu, je možné vyškrtnout věc ze soupisu i bez návrhu třetí osoby. Soudní exekutor přistoupí k vyškrtnutí věci ze soupisu bez návrhu, pokud jsou mu známy dostatečné informace o tom, že má k věci jiná osoba než povinný právo, které exekuci vylučuje. Dispoziční zásada, ovládající exekuční řízení, odůvodňuje vyškrtnutí věci ze soupisu vždy, souhlasí-li oprávněný s návrhem třetí osoby anebo s postupem soudního exekutora, který uvažuje o vyškrtnutí věci bez návrhu. Pokud by totiž soudní exekutor nerespektoval stanovisko oprávněného a věc

¹¹⁹ srov. Důvodovou zprávu k novele exekučního řádu zákona č. 286/2009 Sb., Sněmovní tisk č. 804/0

¹²⁰ § 68 odst. 4 EŘ

ze soupisu odmítnul vyškrtnout, nezbylo by dotčené osobě nic jiného než se obrátit na soud s vylučovací žalobou a v případě, že by jí bylo soudem plně vyhověno, vznikla by oprávněnému povinnost k úhradě nákladů vzniklých v souvislosti s řízením o vylučovací žalobě, což zcela jistě není v souladu s oprávněnými zájmy oprávněného v exekučním řízení.

5. Závěr

Úvodem bylo řečeno, že tento způsob výkonu rozhodnutí představuje pro povinného velmi závažný a citelný zásah do jeho majetkových poměrů. Tomuto faktu nemalou měrou přispívá i skutečnost, že povinný ve většině případech o možné návštěvě soudního vykonavatele předem neví, a v zájmu co nejvyšší efektivity mobilární exekuce, by ani vědět neměl. Právě hledisko efektivity považuji za jedno z nejdiskutabilnějších. Porovnáme-li faktické náklady spojené s tímto způsobem výkonu rozhodnutí na straně jedné a na straně druhé celkový podíl na úplném uspokojení vymáhané pohledávky, výsledkem bude poměrně nepříznivé hodnocení mobilární exekuce. Důvodem je zpravidla nízká hodnota sepisovaných věcí a následný mizivý zájem o koupi těchto věcí v dražbě, to vše doprovázené zvýšenými náklady na uskladnění zajištěných věcí a závažným, často traumatizujícím zásahem do majetkových a osobnostních práv povinného.

S přihlédnutím k těmto skutečnostem, hodnotím stávající právní úpravu, spočívající v explicitním zakotvení zásady priority jistých způsobů provedení exekuce (příkázání pohledávky, srážky ze mzdy), spíše pozitivně. Odpůrci namítají, že je takto dáván povinnému značný prostor k maření eventuálního výkonu rozhodnutí prodejem movitých věcí, a to případným zcizením těchto věcí, nicméně poznatky z praxe tyto obavy spíše nepotvrzují a nutno podotknout, že i před výslovným zakotvením tohoto postupu soudní exekutoři preferovali způsoby výkonu tzv. od stolu, právě vzhledem k vyšší efektivitě ostatních způsobů provedení exekuce.

Bohužel neexistují statistiky deklarující celkovou úspěšnost vymožení pohledávek pouze tímto konkrétním způsobem výkonu rozhodnutí, osobně však odhaduji, že celkové procento takto vymožených pohledávek bude velmi nízké, zejm. u vyšších vymáhaných částek v řádech statisíců, u nižších pohledávek, řekněme do desetitisíců, lze pak předpokládat úspěšnost vyšší. Mobilární exekuce tak, mezi všemi zákonnými způsoby výkonu rozhodnutí, představuje jakousi poslední instanci tam, kde ostatní preferované způsoby nevedou k vymožení pohledávky a zároveň představuje jakousi zákonnou formu psychického nátlaku na povinného. Domnívám se však, že trendem blízké budoucnosti bude neustále narůstající počet mobilárních exekucí a to i přesto, že nová právní úprava tento způsob spíše upozaďuje. Důvod spatřuji zejména

v současné ekonomické situaci, zapříčiněné celosvětovou hospodářskou recesí, kdy výrazně stoupá procento nezaměstnaných lidí, což významně snižuje šance na vymožení pohledávek jinými způsoby.

Objevují se dokonce poměrně radikální názory, požadující zastavení exekuce v případech, nepodaří-li se vymoci pohledávku ostatními, pro povinného šetrnějšími, způsoby exekuce, šlo by tedy o faktické vyloučení mobilární exekuce z celkového výčtu možných způsobů provedení exekuce. S tímto názorem se v žádném případě nelze ztotožnit, neboť by to dle mého znamenalo vážný zásah do základního práva oprávněného na uspokojení jemu přiznané pohledávky v nalézacím řízení a vneslo by to do celého právního řádu pocit právní nejistoty. Řešení spatřuji v nalezení ideální kombinace všech zákonných způsobů exekuce, tak aby docházelo k minimálním zásahům do majetkových poměrů povinného za současného zachování maximální míry úspěšnosti vymožení pohledávky oprávněného.

Ve své práci jsem se v úvodu zabýval obecnými otázkami výkonu rozhodnutí, přestože se přímo nedotýkají samotného tématu práce, považuji však za nezbytné o nich alespoň v minimálním rozsahu pojednat, abychom pak byli schopni pochopit konkrétní způsob výkonu rozhodnutí, a sice výkon rozhodnutí prodejem movitých věcí. O něm je pak podrobně pojednáno v dalších pasážích této práce, přičemž větší pozornost jsem věnoval úpravě občanského soudního řádu, představující ucelené pojednání o problematice výkonu rozhodnutí prodejem movitých věcí, která je pak ještě doplněna o speciální ustanovení exekučního řádu.

Současná dvoukolejnost v právním řádu České republiky vzbuzuje diskuze, zda by nebylo vhodnější upravit problematiku vykonávacího řízení komplexně pouze jedním právním předpisem. Osobně to nepovažuji za nutné a v praxi nečiní aplikace současné právní úpravy větší komplikace, naopak považuji za přínosnou možnost volby mezi těmito dvěma právními úpravami. Obě přinášejí pro účastníky řízení určitá pozitiva, ale zároveň i negativa. Úprava výkonu rozhodnutí v občanském soudním řádu znamená pro oprávněného nižší náklady spojené s vymáháním jeho pohledávky, na druhé straně nižší míru efektivity. Oproti tomu úprava exekučního řádu znamená pro oprávněného větší komfort a vyšší šance na vymožení jeho pohledávky, oproti tomu s sebou přináší zvýšené náklady. Bude vždy záležet na oprávněném, aby sám podle svého nejlepšího vědomí a svědomí zvolil pro něho ten neoptimálnější způsob, jakým se domoci svého práva na uspokojení jeho pohledávky.

6. Summary

The subject matter of the paper was chosen in consideration of its topicality for society and urgency for each individual. The distraint of movable property is generally considered the least pleasant device of the execution of a court judgment, causing fear and trepidation in the public eye. It is worth mentioning, however, that this method of judgment execution gives rise to a host of prejudices mightily stirred up by scandalous media coverage. The paper aims, among other things, to expose the prejudices as false.

The paper is structured so that the introductory section treats the general aspects of the execution proceedings as they relate to all the statutory methods of judgment execution, emphasizing the specific features of the execution by selling the movable property items. Though the paper is centered around a detailed analysis of how the judgment is executed through the sale of the movable items, I thought it necessary to at least touch these general facts, whose knowledge is a prerequisite for better understanding of the entire judgment execution performed by selling the movables.

The second section of the paper presents in-detail investigation of this form of the judgment execution in view of the amended provisions of the Civil Procedure Code and the available judicial decisions by the Czech courts.

The third section tackles the issues of distraints conducted by court executors in adherence to the Execution Rules, once again with the movable property distraints in the center of attention. Also worth mentioning is the fact that the enacted version of the Civil Procedure Code greatly coincides with that of the Execution Rules, and both co-exist side by side applying the principle of subsidiary forces.

The paper relies for support on the currently applicable enactments of the documents, particularly on Section 6 of the Civil Procedure Code, which offers a comprehensive treatise on the subject of judgment execution through the sale of movable property, as well as on the Execution Rules adopted to make the general legislation more specific by adding provisions related especially to the distraints through the sale of movable property. Other sources of importance proved to be the

relevant legal literature and a wealth of court decisions enriching the subject with the latest judicial opinions now being included in the effective Czech Republic legislation. I believe the paper has succeeded in answering some divisive legal questions entailed by the judgment execution through the sale of movable property and has outlined the current trends witnessed in the legislation development. Leaning on my own experience of this legal topic, I have thrived to indicate my personal perception of the current and future development and I hope the potential readers will find the paper beneficial.

7. Seznam použité literatury

7.1. Monografie

- Bureš, J., Drápal, L., Krčmář, Z. a kol. Občanský soudní řád. Komentář. II. díl. 7. vydání. Praha : C. H. Beck, 2006.
- Tripes, A. Exekuce v soudní praxi. 3. vydání. Praha : C. H. Beck, 2006.
- Prof. JUDr. Winterová, A. a kol. Civilní právo procesní. 5. aktualizované vydání. Praha : Linde Praha a.s., 2008.
- Knappová, M., Švestka, J., Dvořák, J. a kol. Občanské právo hmotné 1, 4., aktualizované a doplněné vydání, ASPI, a.s., 2005.
- Švestka, J., Jehlička, O., Škárová, M., Spáčil, J. a kol. Občanský zákoník. Komentář. 10. vydání. Praha : C. H. Beck, 2006
- Kasíková, M. a kol. Zákon o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád). Komentář. 2. vydání. Praha : C.H.Beck, 2010.
- Grossová, M., Exekuce na peněžitě plnění v současné právní praxi. 5. vydání. Praha : Linde 2007.
- Kurka, V., Přehled judikatury ve věcech výkonu rozhodnutí a exekuce. Praha : ASPI, 2005
- Prudilová, M., Veřejné dražby a exekuce. 1. vydání. Praha : Linde, 2001
- Schelleová, I. a kol., Exekuční řízení, Praha : Eurolex Bohemia, 2005.

7.2. Časopisy a články

- Kasíková, M. Exekuce u soudu prvního stupně. Právní rádce, 2003, č. 6.
- Tripes, A. Činnost soudního vykonavatele při výkonu rozhodnutí prodejem movitých věcí. Právní praxe, 1995, č. 6.
- Kozel, R. Výkon rozhodnutí po novele občanského soudního řádu. Právní rozhledy, 2000, č. 6.

- Pejšek, V., Exekuce – nástroj vymáhání pohledávek. Právní rádce, 2003, č.8.
- Roztočil, A., Rozhodování o nákladech právního zastoupení účastníků v exekučním řízení. Bulletin advokacie, 2006, č. 5.
- Benek, B., Dvakrát o exekucích a exekutorech. Bulletin advokacie, 2007, č.1.
- Veselý, J., Eppinger, A., Aplikace exekučního řádu z pohledu soudního exekutora. Právní rozhledy, 2002, č. 9.
- Veselý, J., Rakovský, A., Šimková, R., Způsoby provedení exekuce podle zákona o soudních exekutorech se zaměřením na odchylky od úpravy v občanském soudním řádu. Právní rozhledy, 2001, č.10.
- Veselý, J., Rakovský, A., Holešinský, P., Soudní exekutoři – efektivní způsob vymáhání pohledávek. Bulletin advokacie, 2001, č.9.
- Winterová, A., Příkázání pohledávky – z účtu u peněžního ústavu. Právní rozhledy, 1997, č.9.
- Holub, O., Notářský zápis jako exekuční titul. Právní rádce, 1993, č.8.
- Schelleová, I., Exekuce prodejem movitých věcí. Ekonom, 1997, č.15.
- Schelleová, I., Nařízení exekuce. Zpravodaj pro společnost s ručením omezeným, 1998, č. 15.
- Tripes, A., Exekuční prodej movitých věcí podle novely o.s.ř. Právo a zákonnost, 1992
- Tripes, A., Exekuce prodejem movitých věcí. Právo a zákonnost, 1993
- Prošek, J., Bělohávková, P., Medková, V., Metodika k střednědobé novele exekučního řádu. Bulletin advokacie, 2009, č.12.

7.3. Internetové stránky

- <http://www.ekcr.cz/statistiky/87-statistiky?w=>. Stav ke dni 22.02.2010
- <http://www.ekcr.cz/aktuality-pro-verejnost/280-uplne-zneni-komentare-prezidentky-ekcr-judr-jany-tvrdkove-zverejneného-v-hn-je-spolecensky-zadouci-aby-mel-judr-sokol-sveho-exekutora?w=>. Stav ke dni 15.01.2010
- <http://www.ekcr.cz/aktuality-pro-verejnost/251-alarmujici-statistika-exekuci?w=>. Stav ke dni 23.01.2010

- <http://www.ekcr.cz/monitoring-tisku/254-idnes-cz-vlna-exekuci-se-loni-zvedla-o-tricet-procent-1-2-2010?w=>. Stav ke dni 03.02.2010
- http://www.ekcr.cz/admin/priloha/12-2009_Komorni_listy1261601247.pdf Stav ke dni 09.01.2010
- <http://www.epravo.cz/top/prehled-zmen-z-novely-exekucniho-radu-59087.html> Stav ke dni 16.12.2009
- <http://www.epravo.cz/top/soudni-rozhodnuti/zastaveni-exekuce-45906.html> Stav ke dni 30.11.2009
- <http://jinepravo.blogspot.com/2009/03/ales-roztocil-exekuce-socialnich-davek.html> Stav ke dni 12.03.2010
- http://www.rozhlas.cz/radiozurnal/publ_izurnal/_zprava/53693?hodnoceni=5 Stav ke dni 24.10.2009

7.4. Předpisy a judikatura

- zákon č. 2/1993 Sb., o vyhlášení Listiny základních práv a svobod
- zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád
- zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád)
- zák. č. 591/1992 Sb., o cenných papírech, ve znění zákona č. 362/2000 Sb.
- zák. č. 16/1997 Sb., o podmínkách dovozu a vývozu ohrožených druhů volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin a dalších opatřeních k ochraně těchto druhů a o změně a doplnění zákona České národní rady č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 110/2006 Sb., o životním a existenčním minimu, ve znění pozdějších předpisů
- Instrukce Ministerstva spravedlnosti ze dne 21. srpna 1996, č.j. 1360/95-OOD, kterou se vydává Řád pro soudní vykonavatele
- Instrukce Ministerstva spravedlnosti ze dne 3.12.2001, č.j. 505/2001-Org, kterou se vydává Vnitřní a kancelářský řád pro okresní, krajské a vrchní soudy
- zákon č. 555/1992 Sb., o Vězeňské službě a justiční strážní

- instrukce Ministerstva spravedlnosti ze dne 27.12.1992 č.j. 3556/91 – ODD, o justiční stráži
- Sdělení Ministerstva spravedlnosti ze dne 1.2.2002, č.j. 514/2001-ORG kterým se uveřejňují skupiny vzorů „tr.ř., o.s.ř., k.ř., d.ř.“, doporučené pro použití v trestním a v občanském soudním řízení
- zákon č. 526/1990 Sb., o cenách
- zákon č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů
- Důvodová zpráva k novele exekučního řádu zákona č. 286/2009 Sb., Sněmovní tisk č. 804/0
- Důvodová zpráva k návrhu zákona o soudních exekutorech (Exekuční řád). Sněmovní tisk č. 725
- Vyhláška č. 418/2001 Sb., o postupech při výkonu exekuční činnosti a další činnosti
- zákon č. 119/2001 Sb., kterým se stanoví pravidla pro případy souběžně probíhajících výkonů rozhodnutí
- zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník
- zákon č. 140/1961 Sb., trestní zákon
- zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník
- zákon č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích
- zákon č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků
- zákon č. 500/2004 Sb., správní řád
- vyhláška č. 37/1992 Sb., o jednacím řádu pro okresní a krajské soudy
- rozsudek Vrchního soudu v Praze, sp.zn. 15 Cmo 7/2005
- nález Ústavního soudu, sp.zn. II. ÚS 372/04
- rozhodnutí ústavního soudu, sp.zn. IV. ÚS 112/04
- usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 26.9.1996 sp.zn. 9 Co 642/96
- usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26.2.2004, sp. zn. 20 Cdo 180/2003
- usnesení Nejvyššího soudu ze dne 25.10.2002, sp.zn. 20 Cdo 339/2002
- usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29.8.2002, sp.zn. 20 Cdo 1919/2001
- usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27.11.2003, sp.zn. 20 Cdo 2103/2002
- usnesení Nejvyššího soudu ze dne 25. 9. 2003, sp. zn. 20 Cdo 1751/2002
- usnesení Nejvyššího soudu ze dne 14.4.1999, sp.zn. 21 Cdo 2020/98-19
- usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 29.8.2003, sp.zn. 19 Co 532/2003

8. Seznam použitých zkratek

JŘ	vyhláška č. 37/1992 Sb., jednací řád pro okresní a krajské soudy
TZ	zákon č. 140/1961 Sb., trestní zákoník
OSŘ	zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád
OZ	zákon č. 40/1994 Sb., občanský zákoník
LZSP	zákon č. 2/1993 Sb., o vyhlášení Listiny základních práv a svobod
Obchz	zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník
ŘPSV	Instrukce Ministerstva spravedlnosti ze dne 21. srpna 1996, č.j. 1360/95- OOD, kterou se vydává Řád pro soudní vykonavatele
EŘ	zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád)

9. Klíčová slova / Keywords

Mobilární exekuce / Distraint of movable property

Výkon rozhodnutí prodejem movitých věcí / Judgement execution performed by selling the movables

Exekuční řízení / Execution proceedings